

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr. 5-04/17
par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguves lauku
paplašināšanai atradnē “Lutinānu purvs” Balvu novada Lazdulejas un
Briežuciema pagastos

Derīgs līdz 2021. gada 28. decembrim

Paredzētās darbības ierosinātājs:

SIA “*Compaqpeat*” (reģistrācijas Nr. 40003562596), adrese: “*Pūces*”, Rucavas pagasts, Rucavas novads, LV-3477; elektroniskā pasta adrese: info@compaqqpeat.lv (turpmāk – Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA “*IDEA projekti*” (reģistrācijas Nr. 40203015725), adrese: Vasaras iela 7-38, Rīga, LV- 1048 (turpmāk – Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs):

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē “*Lutinānu purvs*” Balvu novada Lazdulejas un Briežuciema pagastos (turpmāk – Ziņojums) Birojā iesniegts 2018. gada 25. septembrī.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šī likuma 20. panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Derīgā izrakteņa – kūdras ieguves lauku paplašināšana (turpmāk – Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Balvu novada Briežuciema un Lazdulejas pagasti, nekustamā īpašuma “*Lutinānu purvs*” (kadastra Nr. 38660050020) zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 38660050018 un nekustamā īpašuma “*Valsts mežs*” (kadastra Nr. 38520030125) zemes vienības ar kadastra apzīmējumiem 385200301258001 un 385200301258003 (turpmāk – Darbības vieta), derīgo izrakteņu atradne “*Lutinānu purvs (kūdras fonda Nr.4099)*” (turpmāk – Atradne).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību, ietekmes uz vidi novērtējumu un Paredzētās darbības ierosinātāju:

- 3.1.1. Paredzētā darbība ir kūdras ieguves platību palielināšana Atradnē par ~279,92 ha. Paredzētā darbība plānota Darbības vietā, kas robežojas ar ekspluatācijā esošajiem Atradnes kūdras ieguves laukiem (pašreizējā kūdras ieguves platība sastāda ~112,4 ha).
- 3.1.2. Ierosinātāja kūdras ieguvi Atradnē šobrīd veic un Paredzēto darbību plāno veikt kā teritorijas nomniece. Ierosinātāja ar Atradnē ietilpstošo nekustamo īpašumu tiesisko valdītāju AS “*Latvijas valsts meži*” (turpmāk – LVM) ir noslēgusi ilgtermiņa zemes nomas līgumu (zemes iznomāšanas mērķis – derīgo izrakteņu (kūdras) ieguve; zemes nomas līgums un tā grozījumi Ziņojuma 2. pielikumā).
- 3.1.3. Darbības vietā izdalītas trīs kūdras ieguves lauku izstrādes kārtas – teritorijas 76 ha, 144 ha un 40 ha platībā, kuru ekspluatāciju plānots veikt pa posmiem.
- 3.1.4. Paredzētās darbības gadījumā ir plānots saglabāt līdzšinējo ieguves, pārstrādes un transportēšanas sistēmu. Kūdras ieguve Atradnē tiek veikta un arī turpmāk plānota, izmantojot divus kūdras ieguves paņēmienus – grieztās kūdras ieguvi un frēzkūdras ieguvi. Iegūtās kūdras izmantošanas veids – lauksaimniecība, augsnes ielabošana un enerģētika. Iegūtais materiāls tiek transportēts uz Ierosinātājas kūdras pārstrādes un pakošanas cehu (turpmāk – Cehs), kas atrodas ~800 m attālumā uz D no Darbības vietas. Cehs izvietots pie vietējās nozīmes autoceļa V460 *Tilža – Baltinava* un saražotās gatavās produkcijas transports notiek pa šo autoceļu gan Tilžas, gan Baltinavas virzienā. Kā izriet no Ziņojumā veiktajiem aprēķiniem – Paredzētās darbības iespējamais ilgums ir ~50 gadi.
- 3.1.5. Ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – IVN) Paredzētajai darbībai piemērots ar Biroja 2014. gada 29. janvāra lēmumu Nr. 57 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 4. panta un 1. pielikuma “*Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams*” 25. punktu, kas noteic, ka IVN nepieciešams kūdras ieguvei 150 ha un lielākā platībā. Programmu Paredzētās darbības IVN veikšanai Birojs izdeva 2014. gada 20. martā. Paredzētās darbības Ziņojums Birojā tika iesniegts 2018. gada 25. septembrī.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Atbilstoši administratīvi teritoriālajam iedalījumam Atradne ietilpst Balvu novada Lazdulejas (Atradnes ZR daļa) un Briežuciema (Atradnes A daļa) pagastos. Saskaņā ar Balvu novada teritorijas plānojumu 2012.-2023. gadam (apstiprināts ar Balvu novada domes 2012. gada 12. aprīļa lēmumu Nr.7, protokols Nr.52 un izdoti kā 2012. gada 12. aprīļa saistošie noteikumi Nr.13/2012) Darbības vieta atrodas teritorijā ar izmantošanas veidu “*Derīgo izrakteņu (kūdras) atradņu teritorijas*”.
- 3.2.2. Atbilstoši Ziņojumam Atradnes ekspluatācija uzsākta jau 20. gadsimta 70. gadu pirmajā pusē (Atradnes D daļā) ~110 ha platībā. Ieguve tika pārtraukta 20. gadsimta 80. gadu beigās, bet atsākta 2012. gadā (kūdras ieguvējs – Ierosinātāja).
- 3.2.3. Ziņojumā norādīts, ka kopējā Atradnes platība ir 829 ha, bet rūpnieciski izmantojamā platība tajā sastāda 593 ha. Novērtēts, ka Darbības vietā prognozētie ģeoloģiskie krājumi ir 12 135 tūkst. m³ kūdras, no tiem ekspluatācijas krājumi sastāda 10 673 tūkst. m³ (Ziņojumā norādīts, ka kūdras krājumi tiks precizēti, veicot teritorijas papildus ģeoloģisko izpēti un izstrādājot derīgo izrakteņu ieguves projektu). Galvenie kūdras kvalitātes vidējie rādītāji mazsadalījušās kūdras slānim, kas sastāv no spilvju-sfagnu un kompleksās kūdras veidiem, norādīti sekojoši: vidējais biezums ir 2,7 m, sadalīšanās

pakāpe – vidēji 18%, relatīvais mitrums – 93,6 – 94,1%, pelnainība – 1,3 – 1,4%, celmainība vidēji 0,4%. Savukārt vidēji un labi sadalījušās kūdras slāņa, kas sastāv no niedru – sfagnu kūdras, vidējais biežums ir 1,6 m, sadalīšanās pakāpe vidēji 32%, relatīvais mitrums – 90,6 – 92,0%, pelnainība – 1,44 – 3,47%, celmainība vidēji 0,8%. Kopējais kūdras vidējais biežums ir 4,3 m.

3.2.4. Ziņojumā novērtēts, ka Darbības vietu raksturo šādi apstākļi:

- 3.2.4.1. Darbības vietas tuvākajā apkārtnē atrodas teritorija, kurā notiek aktīva kūdras ieguve, kā arī mežu ieskaudas teritorijas. Tuvākās lauksaimniecībā izmantojamās zemes atrodas vairāk nekā 0,7 km attālumā no Darbības vietas.
- 3.2.4.2. Darbības vietas tiešā tuvumā neatrodas sabiedriskās ēkas vai dzīvojamās mājas. Tuvākās apdzīvotās viensētas “*Purvāji*” un “*Silpurenes*” atrodas, attiecīgi ~ 210 m un ~ 400m attālumā (Briežuciema pagastā) no Darbības vietas robežas, un tās ir arī tuvākās viensētas attiecībā pret Ierosinātās Cehu, kurā tiek veikta un plānota iegūtās kūdras pārstrāde. Tuvākās publiskās apbūves teritorijas un sabiedriskās ēkas atrodas vairāk nekā 3 km attālumā.
- 3.2.4.3. Darbības vietas tuvumā atrodas trīs vietējas nozīmes valsts autoceļi: D virzienā autoceļš V460 *Tilža – Baltnava*; ZR virzienā autoceļš V465 *Auziņi – Dukuļeva* un A virzienā autoceļš V480 *Ausala – Briekšīne*.
- 3.2.4.4. Darbības vieta neatrodas un tās tiešā tuvumā nav īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, tostarp Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas *Natura 2000* (turpmāk – *Natura 2000*). Tuvākā *Natura 2000* ir dabas liegums “*Orlovas (Ērgļu) purvs*”, kas atrodas 2,35 km attālumā ZR virzienā no Darbības vietas. Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmas “*OZOLS*” datiem tuvākais mikroliegums, kas izveidots savvaļas putna aizsardzībai, atrodas ~ 1 km attālumā uz ZA no Paredzētās darbības teritorijas. Mikroliegumam ir noteikta arī buferzona, kas robežojas ar Darbības vietu. Vēl viens mikroliegums, kas izveidots savvaļas putna aizsardzībai, atrodas ~ 1,9 km attālumā uz ZR no Darbības vietas.
- 3.2.4.5. Darbības vietu un tās apkārtni ir novērtējuši konkrētās jomas sertificēti sugu un biotopu eksperti. Atbilstoši sertificētu sugu un biotopu ekspertu (vaskulāro augu, mežu un virsāju, purvu, zālāju biotopu eksperta sertifikāta Nr.019 (turpmāk – biotopu Eksperts); putnu, purvu, mežu, saldūdeņu eksperta sertifikāta Nr.014 (turpmāk – Eksperts)) atzinumiem:
 - 3.2.4.5.1. Paredzētās darbības teritorijā un tās tiešās ietekmes zonā konstatēti Eiropas Savienības (turpmāk ES) aizsargājami biotopi, tostarp prioritāri aizsargājams ES nozīmes biotops – 7110* *Nesarti augstie purvi* ~ 272 ha platībā (tam atbilst praktiski visa Darbības vietas teritorija). Konstatēts arī biotops 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* ~ 55 ha platībā, kas veido aptuveni 30 – 50 m platu joslu gar līdzšinējām kūdras ieguves teritorijām (platības, kurās vērojama nosusināšanas ietekme). Novērtēts, ka robeža starp neskartiem purvu biotopiem un degradētiem biotopiem ir pakāpeniska un neizteikta, ka teritorijas uz D un A no esošajiem kūdras laukiem šobrīd vērtējamas kā būtiski degradētas.
 - 3.2.4.5.2. Novērtēts, ka ārpus Darbības vietas (uz D, R un A) sastopami meži, kuru atsevišķas teritorijas atbilst prioritāri aizsargājamiem ES biotopiem 91D0* *Purvaini meži* vai 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži*, to kvalitāte novērtēta kā vidēja. Atsevišķās vietās (piemēram, kontūrgrāvju atbērtnē) konstatētas nelielas Latvijā īpaši aizsargājamo augu sugu (gada staipeknis *Lycopodium annotinum*, vālīšu staipeknis *Lycopodium clavatum* un parastais

plakanstaipeknis *Diphasiastrum complanatum*, turpmāk – Staipeknī) atradnes, – tās veido daži eksemplāri, aizņemot platības līdz 1 m².

- 3.2.4.5.3. No ornitofaunas viedokļa Darbības vietā un tās tiešā apkārtnē augstajiem purviem raksturīgo un specifisko putnu sugu kvalitatīvā un kvantitatīvā daudzveidība ir novērtēta kā nabadzīga, konstatēta purva tilbīte *Tringa glareola*, arī rubeņu *Tetrao tetrix* klātbūtne. Novērtēts, ka Darbības vietā vislielākā nozīme ir rubeņu klātbūtnei, lai gan tā nav purviem specifiska suga.

3.2.5. Saistībā ar Darbības vietas ģeoloģisko un hidroģeoloģisko situāciju norādāms sekojošais:

- 3.2.5.1. Lutinānu purvs ir augstā tipa purvs Austrumlatvijas zemienes ZA daļā. Purva virsa ir līdzena, tās absolūtais augstums Darbības vietā mainās robežās no 126 m vjl. līdz 120 m vjl. Darbības vieta ietver lielāko daļu no Lutinānu purva D kupola, kā arī tā R nogāzi. Paplašināšanai paredzētā teritorija atrodas kupola nogāzes lejasdaļā. Novērtēts, ka relatīvā augstuma starpība šajā teritorijā nepārsniedz 2 m. Augstajam purvam raksturīgais mikroreljefs šajā teritorijā ir neizteikts, purvam šajā teritorijā arī nav izteiktas lāmu – ezeriņu sistēmas.
- 3.2.5.2. Kvartāra nogulumu biezums Darbības vietā ir ļoti mainīgs pat nelielos attālumos (pazeminājumos visbiežāk 8 – 10 m, reljefa paaugstinājumos sasniedz pat 40 – 60 m). Pirmskvartāra nogulumiežu virsējo slāni veido galvenokārt augšdevona Katlešu-Ogres svītas mālainie nogulumieži *D_{3kt+og}*, zem kuriem ir artēziskā ūdens horizonts ar plaisainiem dolomītiem, bet dziļāk iegūļ Daugavas svītas *D_{3dg}* mālainie dolomīti, merģeļi vai māls. Katlešu – Ogres svītas nogulumieži kalpo kā sprostslānis starp gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu horizontiem.
- 3.2.5.3. Atradnes teritorija ietilpst Baltijas artēziskā baseina A daļā, kur teritorijas hidroģeoloģisko griezumus veido ūdeni saturošu un vāji caurlaidīgu slāņkopu mija. Hidroģeoloģiskos apstākļus nosaka arī teritorijas ģeoloģiskās uzbūves raksturs un fiziski – ģeogrāfiskie apstākļi, kā arī tas, ka purvs atrodas uz gruntsūdens ūdensšķirtnes, kura šķērso purvu. Saskaņā ar Ziņojumu gruntsūdens līmenis Darbības vietā pārsvarā ir augsts, tieši atkarīgs no nokrišņu daudzuma, un mainās robežās no 0,2 m līdz 1,0 m no zemes virsas. Izpētes teritorijā tiek izdalīti divi galvenie gruntsūdeņu horizonti: ūdens horizonts, kas saistīts ar purvu nogulumiem (kūdras) *bQ₄*, un gruntsūdeņi, kas saistīti ar morēnas smilšmālu (*gQ_{3ltv}*). Zem kūdras nogulumiem purvā iegūļ mainīga biezuma vāji caurlaidīgu mālainu kvartāra nogulumu slānis, kura biezums nelielā attālumā var mainīties no 6 – 40 m. Zem šī nevienādā biezuma kvartārnogulumu slāņa iegūļ augšdevona Katlešu svītas (*D_{3kt}*) mālainie nogulumieži, kam nav raksturīgi karsta un izskalošanās procesi.
- 3.2.5.4. Atbilstoši pašreizējam Latvijas upju baseinu iedalījumam Lutinānu purvs ietilpst Aiviekstes baseina Daugavas lielbaseina teritorijā. Eksploatācijā esošo kūdras ieguves lauku ūdeņus uztver pa to perimetru izveidotie kontūrgrāvji (dziļums 2,5 – 3 m), kas savienoti ar novadgrāvi *NI*, kurš kūdras ieguves laukos uztvertos ūdeņus D virzienā novada uz valsts nozīmes ūdensnoteku Supenka (ŪSIK 68326:01). Supenka nav iekļauta Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumu Nr.118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” 2¹. pielikumā – to upju un upju posmu, kas noteikti par prioritārajiem zivju ūdeņiem, sarakstā.
- 3.2.5.5. Darbības vietas tuvumā neatrodas valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, tostarp rekreācijas un tūrisma objekti. Tuvākā kultūrvēsturiskā vieta (Ezersalas senkapi) atrodas ~3 km attālumā. Lutinānu purvam ir augstā tipa sūnu purvam raksturīgā ainava, ko veido ietekmētas un mazāk ietekmētas purva teritorijas. Gan esošos, gan plānotos kūdras laukus aptver meža josla, kas skatam norobežo līdzšinējās un plānotās izstrādes teritorijas Atradnē, veidojot nosacīti slēgtu telpu. Novērtēts, ka

daļēji esošos kūdras ieguves laukus var redzēt no divām viensētām – “Purvāji” un “Silpurenes”.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.3.1. Atbilstoši Ziņojumam kūdras ieguves teritoriju paplašināšana ir paredzēta 279,92 ha lielā platībā, tomēr novērtēts, ka faktiski kūdras ieguve tiks veikta ~ 260 ha platībā, bet pārējo teritoriju veidos nosusināšanas sistēmas, ūdens ņemšanas vietu un tehnoloģisko pievedceļu izbūves vietas. Ziņojumā plānots, ka Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā kūdras ieguve 1. kārtā tiktu uzsākta 2018. gadā, 2. kārtā – 2019. gadā, savukārt 3. kārtā 2023. gadā. Laika posmā no 2023.–2043. gadam tiktu sasniegts summārais maksimums no kūdras ražošanā iesaistīto platību un resursa izstrādes kopapjoma, savukārt no 2043. gada tiek prognozēts iegūstamās kūdras apjoma samazinājums. Kūdras izstrāde var tikt veikta no maija līdz septembrim. Kūdras resursu ieguves periods kopā ar teritorijas ierīkošanu tiek prognozēts ~ 49 gadi.
- 3.3.2. Ziņojumā apskatīti vairāki mūsdienās pielietotie kūdras ieguves tehnoloģiskie veidi – frēzēšanas, slāņparaugu, ekskavācijas un griešanas paņēmieni, tomēr kā Paredzētās darbības tehnoloģiskās alternatīvas tiek apskatītas un salīdzinātas divas – kūdras resursu ieguve, izmantojot tikai frēzkūdras tehnoloģiju, un kūdras resursu ieguve, kombinējot grieztās un frēzkūdras ieguves metodes. Iegūto kūdru paredzēts transportēt uz Ierosinātajai piederošo Cehu¹ Atradnes tuvumā. Prognozēts, ka iegūtās kūdras resursu izmantošanas galvenais virziens būs tās izmantošana lauksaimniecības vajadzībām, veicot pārstrādi Izstrādātājas Cehā.
- 3.3.3. Atbilstoši Ierosinātājas nomas līgumam ar LVM, Paredzētās darbības realizācijai nav atļauts ierīkot jaunus norobežojošos kontūrgrāvjus un izveidot jaunas meliorācijas sistēmas ārpus iznomātās teritorijas ārējām robežām. Ievērojot minēto, ūdens novadīšana no Darbības vietas ir paredzēta līdzvērtīgi kā šobrīd – D virzienā uz valsts nozīmes ūdensnoteku Supenka. Saskaņā ar Ziņojumu pirms Paredzētās darbības uzsākšanas plānots veikt kūdras ieguves lauku nosusināšanu, kas iekļauj kontūrgrāvju pa Paredzētās darbības teritorijas perimetru izveidošanu un detālā jeb kartu grāvju tīkla izveidošanu kūdras ieguves teritorijas iekšienē. Vidējais kartu grāvju garums plānots 320 m, bet attālums starp kartu grāvjiem plānots 20,5 m, kas atbilst nosusināšanas normu prasībām kūdras ieguves lauku ierīkošanā. Nosusināšanas tīkla ierīkošanai paredzēts izmantot ekskavatorus. Īstenojot Paredzēto darbību Atradnē, prognozējams, ka tās teritorijā kopumā izveidosies 10 kūdras ieguves lauki.
- 3.3.4. Novērtēts, ka Darbības vietas reljefa augstuma atzīmju starpība nenodrošina tās teritorijā izveidojamo kūdras ieguves lauku pilnīgu nosusināšanu pašteces ceļā vienā paņēmienā. Tādēļ Darbības vietu paredzēts apgūt pa kārtām, panākot pakāpenisku kūdras iegulas sēšanos un sablīvēšanos tās augstākajās vietās. Šāds risinājums rada priekšnosacījumus novadošo kontūrgrāvju garenslīpuma veidošanai nepieciešamajā dziļumā un nodrošina, ka kūdras ieguves laukus Darbības vietas Z un ZR daļā būs iespējams nosusināt dabīgas noteces ceļā (ūdensnotekas Supenka virzienā). Ziņojumā novērtēts, ka speciāli pasākumi vai pārkārtējumi esošajās melioratīvajās sistēmās, kas varētu būt saistīti ar to pārbūvi, Paredzētās darbības kontekstā nav nepieciešami, kā arī jaunu novadgrāvju ierīkošana ārpus Paredzētās darbības teritorijas nav paredzēta (ūdens novadīšanas principiālā shēma attēlota Ziņojuma 3.5.4. attēlā).

¹ 2014. gada 13. novembrī Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvalde Ierosinātajai izsniedza C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumu Nr.RE141C0090, kas saistīts ar sadedzināšanas iekārtas darbību Ceha teritorijā.

- 3.3.5. Pirms kūdras ieguves uzsākšanas plānots veikt Darbības vietas sagatavošanas darbus atbilstoši derīgo izrakteņu ieguves projektam 3 etapos. Vispirms ieguvei tiks sagatavoti kūdras lauki blakus ekspluatācijā esošajai teritorijai. Otrā etapa ietvaros plānots sagatavot kūdras laukus Darbības vietas DR, ZA malās, savienojot tos ar esošajiem novadgrāvjiem. Savukārt 3. kārtā paredzēts sagatavot un apgūt kūdras laukus Darbības vietas Z un ZR pusē. Apauguma novākšanu un nosusināšanas grāvju ierīkošanu plānots veikt paralēli, novācot apaugumu vispirms no grāvju ierīkošanas vietām. Lauku sagatavošanas darbus plānots uzsākt no ekspluatējamo lauku malas, ievadot kartu grāvju tranšejas esošajos novadgrāvjos. Apauguma novākšana visā Paredzētās darbības teritorijā paredzēta, pielietojot roku darbu.
- 3.3.6. Pirmajā Paredzētās darbības kārtā kūdras ieguvi plānots veikt 4 kūdras ieguves laukos Nr.1, Nr.2, Nr.3 un Nr.4 ~ 76.21 ha platībā. Otrajā kārtā kūdras ieguvi plānots veikt papildus 4 kūdras ieguves laukos (Nr.5, Nr.6; Nr.7 un Nr.8) ~ 144.45 ha platībā. Savukārt noslēdzošajā, trešajā, kārtā kūdras ieguve tiks veikta papildus 2 kūdras ieguves lauku (Nr.9 un Nr.10) ~ 39,21 ha lielā platībā.
- 3.3.7. Pēc kūdras ieguves lauku sagatavošanas plānota grieztās kūdras ieguve un frēzkūdras ieguve. Viena kūdras ieguves slāņa nostrāde ieguves lauka ietvaros ar grieztās kūdras tehnoloģiju ilgst vidēji 10 gadus (ilgums atkarīgs arī no meteoroloģiskajiem apstākļiem). Grieztās kūdras ieguve paredzēta ar mehānizēto pašgājējmašīnu “*Steba*”, kā arī ekskavatoru, kurš aprīkots ar hidraulisku satvērējierīci un 3 kāpurķēžu pašgājējiem – pašizkrāvējiem (vai 3 traktoriem ar piekabēm). Frēzkūdras ieguve paredzēta ar pneimatisko bunkurmašīnu, kas (salīdzinājumā ar mehānisko frēzkūdras savākšanas tehnoloģiju) novērtēta kā videi draudzīgāka, jo nav nepieciešama kūdras vālošana (sašina kūdras ieguves ciklu). Šiem procesiem sekos grieztās kūdras un frēzkūdras žāvēšanas process (līdz mitruma pakāpei 30 - 40%) un uzglabāšana bloku grēdās vai bērtņēs (ugunsdrošības nolūkā tās veido ar apjomu ~ 2000 m³). Saskaņā ar Ziņojumu – lai saglabātu kūdras kvalitatīvos rādītājus, plānots veikt iegūtā materiāla temperatūras un mitruma kontroli, pie nepieciešamības bērtnes nosedzot ar polietilēna plēvi, tā samazinot vēja radītos produkcijas zudumus.
- 3.3.8. Kūdra ir labi degošs materiāls, tādēļ tās ieguves vietās īpaša uzmanībā jāpievērš ugunsdrošībai. Uzsākot Paredzētās darbības realizāciju, plānots veikt esošā rīcības plāna, kas nosaka darbību kompleksu ugunsgrēka gadījumā, aktualizāciju, ietverot tajā rīcības shēmu darbībām jaunajās ieguves teritorijās. Citu starpā paredzēts veikt šādus ugunsdrošības pasākumus: kontūrgrāvju atbērtni plānots veidot uz pieguļošās teritorijas pusi, tādējādi nodrošinot no apauguma brīvu joslu ar robežojošās teritorijās esošajām mežaudzēm (visā ekspluatācijas laikā to uzturot brīvu no apauguma); paredzēts ierīkot papildus 5 ūdens ņemšanas vietas ar vidējo dziļumu ~ 2 m; ieguves un transportēšanas procesos tiks izmantotas tehnikas vienības, kas aprīkotas ar dzirksteļu slāpētājiem un individuālajiem ugunsdzēsamajiem aparātiem; gabalkūdru un frēzkūdru plānots kraut atsevišķās grēdās un organizēt regulāru temperatūras kontroli tajās (konstatējot kūdras sasilšanu un temperatūras bīstamu paaugstināšanos, paredzēts veikt pasākumus, kas novērsīs kūdras aizdegšanos un ugunsgrēka izcelšanos); veidojot kūdras krautnes, tiks ievēroti ugunsdrošības prasībām nepieciešamie krautņu izmēri, kā arī piebraukšana pie izveidotajām krautnēm būs nodrošināta to garenvirzienā no abām pusēm.
- 3.3.9. Kūdras ieguves periods frēzkūdrai Ziņojumā tiek prognozēts aptuveni no maija līdz septembrim. Jauno kūdras ieguves lauku ierīkošanas darbu veikšana paredzēta laika posmā no 1. septembra līdz 1. aprīlim. Paredzams, ka kūdras ieguves process tiks veikts gan dienas, gan vakara laikā no 10:00 līdz 21:00.
- 3.3.10. Kūdras izvešana no kūdras ieguves laukiem uz Cehu notiks ar traktortehniku ar noslēgtām kravas tilpnēm, kuras pārvietošanās ātrums transportēšanas maršrutā

nepārsniegs 10 km/h pa izveidotajiem tehnoloģiskajiem pievedceļiem. Kūdras transportēšanas attālums no kūdras ieguves vietas uz Ierosinātās Cehu ir ~ 800 m. Transportēšanas ceļam ir grants segums. Paredzamais kūdras transportēšanas laiks ir dienas periodā laikā no 8:00 – 17:00.

- 3.3.11. Paredzētās darbības nodrošināšanai plānots izmantot jau ekspluatācijā esošos tehnoloģiskos pievedceļus. Lai nodrošinātu produkcijas izvešanu ar autotransportu, plānots veikt papildus 2,45 km dzelzsbetona plātņu pievedceļu izveidi Darbības vietā, kā arī ~ 5 km gara ziemas ceļa izveidi (bez seguma), kas pieslēgsies esošajiem pievedceļiem. Jaunu pievedceļu būvniecību ārpus iznomātās teritorijas nav plānots veikt. Kūdras ieguves procesu nodrošināšanai nav nepieciešams izbūvēt inženierkomunikācijas ūdensapgādei, kanalizācijai, elektroapgādei vai telekomunikācijām. Tehnikas darbināšanai nepieciešamā degvielas uzpildīšana un uzglabāšana tiek veikta un paredzēta Ceha teritorijā. Arī ēku un citu būvju būvniecība Paredzētās darbības nodrošināšanai nav paredzēta. Kūdras ieguves traktortehnika un nepieciešamie mehānismi, kā arī vieglu konstrukciju pārvietojama tipa dzīvojamie vagoniņi personālam ir izvietoti Atradnes teritorijā. Kūdras ieguves vietā dzeramais ūdens tiek piegādāts fasētā veidā.
- 3.3.12. Atkritumi, kas veidojas kūdras ieguves lauku sagatavošanas un meliorācijas sistēmu ierīkošanas, kā arī kūdras ieguves un realizācijas laikā (sadzīves atkritumi, koksnes ciršanas atliekas un koku celmi, arī bīstamie atkritumi nelielos daudzumos, piemēram, izstrādātas eļļas, eļļu filtri u.c.) tiek savākti (un tos paredzēts savākt) attiecīgos konteineros; to izvešanu nodrošina (nodrošinās) atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums.
- 3.3.13. Kūdras ieguves tehnikas apkopes un remontu tiek veikti (un tiks veikti) ražošanas bāzes teritorijā uz speciāli tam paredzēta betonēta laukuma. Tehniskās apkopes tiks veiktas, izmantojot specializētas pārvietojamas remontdarbnīcas, kā arī uz vietas esošās iekārtas, kas paredzētas nelielu tehnisku remontu veikšanai.
- 3.3.14. Atbilstoši Ierosinātās un LVM noslēgtajam zemes nomas līgumam pēc kūdras ieguves pabeigšanas Atradnē īstenojamais rekultivācijas veids ir renaturalizācija, jeb purvam raksturīgās vides atjaunošana. Tās galvenais mērķis ir atjaunot purva ekosistēmas funkcionēšanu, tajā skaitā, purva kā ekosistēmas bioloģisko, fizikālo un hidroloģisko struktūru funkcionalitāti. Tomēr līdz Atradnes izstrādes pabeigšanai Atradnē ir plānoti arī pagaidu pasākumi, attiecīgi var uzskatīt, ka līdzšinējo un papildus ar Paredzēto darbību plānoto kūdras lauku rekultivāciju Ierosinātāja ir paredzējusi jau paralēli kūdras ieguvei. Balstoties uz plānoto kūdras izstrādes tehnoloģisko ieguves shēmu, prognozēts, ka kūdras ieguves vietas rekultivācijas pasākumi tiks realizēti pakāpeniski, astoņās kārtās, tostarp veicot apmežošanu (kūdras ieguves teritorijas rekultivācijas kārtas attēlotas Ziņojuma 2.12.1. attēlā). Pilnībā noslēdzoties kūdras ieguvei attiecīgajā kūdras ieguves lauku blokā – uz grāvjiem, kas ierīkoti purvā un maina dabisko ūdens režīmu, tiks izveidoti kūdras aizsprosti un aizbērti ierīkoti kontūrgrāvji, palēninot ūdens noplūdi no purva un padarot mitrāku renaturalizējamo teritoriju (nodrošinot labvēlīgākus augšanas apstākļus mitrumu mīlošiem purva augiem). Aizsprostu būvniecība pakāpeniski plānota uz visiem izveidotajiem kontūrgrāvjiem, ievērojot principu, lai ūdens līmeņa starpība starp aizsprostiem nebūtu lielāka par 0,5 metriem, tādējādi nodrošinot pietiekami augstu ūdens līmeni teritorijai, kurā atjaunojams hidroloģiskais režīms. Paredzētās darbības vietas detalizētu rekultivācijas darbu plānu paredzēts iestrādāt derīgo izrakteņu ieguves projektā.
- 3.3.15. Atbilstoši Ziņojumam pasākumi vides kvalitātes monitoringam nav paredzēti.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ziņojumā, vērtējot Paredzētās darbības alternatīvos risinājumus, izvērtētas divas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas:

- 3.4.2. 1.alternatīvas gadījumā kūdras ieguve Paredzētās darbības teritorijā tiktu veikta ar frēzkūdras tehnoloģiju, iegūstot tikai frēzkūdru (turpmāk – 1. alternatīva);
- 3.4.3. 2.alternatīvas gadījumā kūdras ieguve Paredzētās darbības teritorijā tiktu veikta, kombinējot grieztās un frēzkūdras ieguves metodes (turpmāk – 2. alternatīva).
- 3.4.4. Paredzēts, ka – īstenojot jebkuru no alternatīvām ~ 1 – 2 gadu periodā pēc kūdras ieguves uzsākšanas attiecīgajā kūdras ieguves laukā tiek veikta tikai frēzkūdras ieguve (attiecīgais tehnoloģiskais process sākumstadijā ir nepieciešams arī 2. alternatīvas gadījumā, lai tehnoloģiski sagatavotu kūdras ieguves laukus grieztās kūdras ieguvei).
- 3.4.5. Ziņojumā vērtētas un savstarpēji salīdzinātas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas, izvērtējot galvenos kritērijus, kas saistīti ar iegūstamās kūdras mitrumu, trokšņa līmeņa un gaisa kvalitātes izmaiņām no kūdras ieguves tehnikas, ugunsbīstamību un sociālekonomiskajiem aspektiem. Alternatīvu salīdzinājums apkopots Ziņojuma 7.3.2.tabulā.
- 3.4.6. Ziņojumā izvērtēts arī nulles scenārijs, kas paredz nepalielināt kūdras ieguves teritoriju un turpināt kūdras ieguvi ekspluatācijā esošajā kūdras vietā licences lauka robežās līdz attiecīgās kūdras ieguves vietas rekultivācijai. Ziņojumā izvērtēts, ka gadījumā, ja Paredzētā darbība netiek īstenota, kūdras ieguve ekspluatācijā esošajā kūdras ieguves teritorijā tiks izbeigta ~ 2050. gadā.
- 3.4.7. Ziņojumā, salīdzinot abu kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvu ietekmi uz aizsargājamiem biotopiem, sugām, hidroloģisko režīmu un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, konstatēts, ka 2. alternatīva rada mazāku ietekmi. Līdzvērtīgu ietekmi abas alternatīvas radītu uz Paredzētās darbības teritorijā esošajiem biotopiem un sugām, arī hidroloģiskajiem un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, taču 2. alternatīvai ir mazāka ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa ietekmes, zemāka ugunsbīstamība, mazāka vēja erozijas ietekme, (arī augstāks nodarbinātības un nodokļu ieņēmumu līmenis). Neatkarīgi no minētā, novērtējot un salīdzinot kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas, Ziņojumā nav konstatēti tādi apstākļi, kas nepieļautu kādu no ieguves tehnoloģiju alternatīvām.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Biroja 2014. gada 29. janvāra lēmums Nr. 57 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”* un lietas materiāli.
- 4.2. Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2014. gada 11. februāra vēstule Nr. 7.5.19./197/68593.
- 4.3. Ierosinātājas 2014. gada 17. februāra elektroniskā pasta vēstule (Biroja reģ.Nr.381) par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas paziņošanu.
- 4.4. Ierosinātājas 2014. g. 18. februāra vēstule Nr. 011/2014 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādi”*, ar kuru Ierosinātāja lūdz Birojam sagatavot IVN programmu.
- 4.5. Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) 2014. gada 03. marta vēstule Nr. 4.9/18/2014-N *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”*.
- 4.6. Biroja 2014. gada 20. marta programma Paredzētās darbības IVN veikšanai.
- 4.7. Ierosinātājas 2014. gada 21. marta vēstule (Biroja reģ. Nr. 648), kurā iesniegti sākotnējās sabiedriskās apspriešanas pārskats, protokols un pielikumi, kur 3. pielikumā iekļauta informācija par individuālo informēšanu.
- 4.8. Ierosinātājas elektroniskā pasta vēstule (Birojā saņemta 2018. gada 17. aprīlī; reģ. Nr. 5-01/670), ar kuru Birojā iesniegts paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu.
- 4.9. Pārvaldes 2018. gada 11. maija vēstule Nr. 7.5.-20/624 ar atsauksmi par Ziņojumu.
- 4.10. DAP 2018. gada 21. maija vēstule Nr.4.9/2569/2018-N ar atsauksmi par Ziņojumu.

- 4.11. Fiziskas personas 2018. gada 23. maija iesniegums (Biroja reģ. Nr. 5-01/894) ar atsaukumi par Ziņojumu.
- 4.12. Ierosinātājas 2018. gada 25. septembra iesniegums Nr. 5-01/1569 un tam pievienotais Ziņojums.
- 4.13. Balvu novada domes 2018. gada 24. oktobra vēstule Nr. 3.5.1/3025 ar atsaukumi par Ziņojumu.

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Birojs, izdodot 2014. gada 29. janvāra lēmumu Nr. 57 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”*, informēja gan Ierosinātāju, gan Balvu novada domi, ka pieprasa organizēt sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmi.
- 5.1.2. Uzsākot IVN, informatīvie materiāli par Paredzēto darbību bija pieejami Balvu novada domē un Briežuciema un Lazdulejas pagasta pārvaldēs, kā arī Ierosinātājas www.compagpeat.lv, Biroja www.vpvb.gov.lv un Balvu novada www.balvi.lv tīmekļvietnēs. Sabiedrībai bija iespēja iepazīties ar informāciju un materiāliem par Paredzēto darbību un iesniegt rakstiskus priekšlikumus no 2014. gada 17. februāra līdz 15. martam. Paziņojums par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas organizēšanu tika publicēts laikraksta *“Balvu novada ziņas”*, 2014. gada 17. februāra izdevumā.
- 5.1.3. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksme norisinājās 2014. gada 13. martā – Balvu novada domē. Sanāksmē piedalījās 11 dalībnieki, tajā skaitā arī Briežuciema un Lazdulejas pagastu pārvaldes un Balvu novada pašvaldības pārstāvji, kā arī Ierosinātājas darbinieki. Galvenās sanāksmē izteiktās bažas saistībā ar Paredzēto darbību bija par autoceļa *„Tilža – Baltinava”* nestspēju un to, vai Paredzētā darbība neietekmēs uz Z no atradnes esošo Ploskīnes ezeru. Tika skaidrots, ka ezers netiks ietekmēts, jo ezeru no Paredzētās darbības vietas atdala dabīga ūdensšķirtne, kā arī ūdeņus ir paredzēts novadīt D virzienā.
- 5.1.4. IVN sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma priekšlikumus un ierosinājumus programmas izstrādei no Pārvaldes un DAP. Pārvalde rekomendēja izvērtēt Ceha tehnoloģijas, t.sk. ražošanā paredzētās ķīmiskās vielas, vērta uzmanību uz paredzētā rekultivācijas veida realizācijas aspektiem, kā arī norādīja uz nepieciešamību pārskatīt informāciju par īpaši aizsargājamiem biotopiem, ņemot vērā grozījumus piemērojamajos normatīvajos aktos. DAP vērta uzmanību uz iespējamo ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

- 5.2.1. IVN ietvaros tika veikta aptauja (Ziņojuma 4.16.4.nodaļa), lai noskaidrotu sabiedrības attieksmi pret esošo un Paredzēto darbību Atradnē. Aptaujā piedalījās 59 respondenti, tās rezultāti norāda, ka kūdras ieguves ietekmi izjūt ~ 22% respondentu, savukārt 52% respondentu atzina, ka ir ļoti svarīgi, lai iedzīvotāju dzīves līmenis saglabātos vai uzlabotos. Izvērtējot respondentu viedokļus, var secināt, ka kopumā par kūdras ieguvī Atradnē ir pozitīvs viedoklis (18) vai respondenti uzskata tās ietekmi par nebūtisku (17), negatīvu viedokli snieguši 4 respondenti. Negatīvākie viedokļi ir saistīti ar ceļu stāvokļa pasliktināšanos (34). Respondentiem bažas rada arī izmaiņas ainavā (18) un ietekme uz dabas vērtībām (17).

- 5.2.2. Ziņojuma sabiedriskā apspriešana notika laika posmā no 2018. gada 10.aprīļa līdz 2018. gada 28. maijam. Paziņojums par Paredzētās darbības Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta "*Vaduguns*" 2018. gada 13. aprīļa izdevumā Nr. 27, kā arī Ierosinātājas, Balvu novada pašvaldības un Biroja tīmekļvietnēs www.compaqpeat.lv/en/actual-information, www.balvi.lv/lv/pasvaldiba/sabiedribas-lidzdaliba un www.vpvpb.gov.lv.
- 5.2.3. IVN Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksme norisinājās 2018. gada 16. maijā Briežuciema tautas nama telpās. Saskaņā ar protokolu tajā piedalījās 11 dalībnieki, tajā skaitā Ierosinātājas, LVM, Balvu novada pašvaldības pārstāvji un vietējie iedzīvotāji. Klātesošie tika iepazīstināti ar izstrādāto Ziņojumu, tajā skaitā ar Darbības vietas novietojumu un Paredzēto darbību, kā arī ar galvenajiem Ziņojumā vērtētajiem Paredzētās darbības iespējamās ietekmes aspektiem un nozīmīguma izvērtējumu. Sanāksmē tika izvirzīts jautājums par hidroloģiskā režīma atjaunošanu un iespējamu hidroloģiskā režīma izmaiņu monitoringu. Ierosinātājas pārstāvis skaidroja, ka Ierosinātāja jau ierīkojusi urbumus un veic to uzturēšanu Nidas purva kūdras atradnē, kas uzskatāms par līdzvērtīgu monitoringu, līdz ar to būs iespējams veikt secinājumus par gruntsūdens līmeņa izmaiņām. Datu uzkrāšanā un analizē piedalās Latvijas Lauksaimniecības Universitātes speciālisti, no kuriem interesenti var iegūt informāciju. Atradnē urbumu tīkla ierīkošana būtu aktuāla pēc 10 – 15 gadiem, kad būtu ierīkoti visi kūdras lauki. Sabiedriskās apspriešanas protokols un saņemtās atsauksmes par Ziņojumu pievienotas Ziņojuma 17. pielikumā; pārskats par saņemtajiem atzinumiem un priekšlikumiem pievienots Ziņojuma 20. pielikumā.
- 5.2.4. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas ietvaros Birojs saņēma fiziskas personas iesniegumu (Biroja reģ. Nr. 5-01/894), kurā norādīts uz nepieciešamību paredzēt risinājumus kūdras putekļu ierobežošanai no kūdras pārkraušanas un uzglabāšanas procesiem Ceha teritorijā.
- 5.2.5. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas ietvaros Ierosinātāja saņēma un Ziņojumā ievērtēja šādas atsauksmes par Ziņojumu (veicot Ziņojuma pilnveidošanu): - DAP 2018. gada 21. maija vēstulē Nr.4.9/2569/2018-N DAP kopumā atzīst, ka Paredzētās darbības IVN veikts vispusīgi un kvalitatīvi, ņemot vērā DAP priekšlikumus. DAP papildus norāda uz nepieciešamību precizēt informāciju par īpaši aizsargājamo putnu sugām, SEG emisiju izvērtējumā iekļaut ekspluatācijā esošo teritoriju, kā arī norāda uz atsevišķām redakcionālām neprecizitātēm; - Pārvaldes 2018. gada 11. maija vēstulē Nr. 7.5.-20/624 ar atsauksmi par Ziņojumu Pārvalde lūdza Ziņojumā precizēt Paredzētās darbības ietekmes (ņemot vērā gatavās produkcijas izvešanas transporta plūsmas pieaugumu).

5.3.Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

- 5.3.1. Birojā Ziņojums tika iesniegts 2018. gada 25. septembrī. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Biroja, Balvu novada domes un Ierosinātājas tīmekļvietnēs www.vpvpb.gov.lv, www.balvi.lv/lv/pasvaldiba/sabiedribas-lidzdaliba un www.compaqpeat.lv/en/actual-information. Ziņojums bija pieejams Izstrādātājas tīmekļvietnē.
- 5.3.2. Pēc pilnveidotā Ziņojuma iesniegšanas Birojā Balvu novada dome ar 2018. gada 24. oktobra vēstuli Nr. 3.5.1/3025 informēja Biroju, ka tai nav iebildumu attiecībā uz izstrādāto Ziņojumu. Ievērojot to, ka Ierosinātāja pēc Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas pati jau bija nosūtījusi pilnveidoto Ziņojumu DAP un Pārvaldei izvērtēšanai, kā arī saņēmusi no minētajām institūcijām atsauksmes par pilnveidoto Ziņojumu, Birojs atkārtoti tām nav lūdzis sniegt viedokli par pilnveidoto un Birojā iesniegto Ziņojumu.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

6.1. Ierosinātāja Atradnes teritorijā jau veic derīgo izrakteņu ieguvī, un Paredzētā darbība pēc būtības ir izmaiņas esošajā darbībā – ieguves platību palielināšana. Kā novērtēts Ziņojumā, Paredzētā darbība nerada nepieciešamību pēc jaunas nozīmīgas infrastruktūras izveides vai ieguves metodikas maiņas, Ierosinātāja iecere ir turpināt līdzšinējo darbību, apgūstot papildus teritorijas. Līdz ar to novērtējuma procedūras uzdevums bija novērtēt līdzšinējo vides stāvokli un līdzšinējās ieguves radītās ietekmes, lai varētu lemt, vai ir pieļaujama un gadījumā, ja ir, tad ar kādiem nosacījumiem pieļaujama ieguves teritoriju paplašināšana platībā, kas pārsniedz Novērtējuma likuma 1. pielikuma robežvērtību. Ziņojumā ir novērtētas iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar Paredzēto darbību, tajā skaitā ietekmes, kuras radīs izstrādei paredzētās teritorijas drenāžas sistēmas ierīkošana, teritorijas sagatavošana ieguvei, kūdras ieguve un transportēšana. Ziņojumā vērtēta Paredzētās darbības ietekme uz gaisa kvalitāti, trokšņa līmeni, tajā skaitā iegūtā materiāla transportēšanas ietekme iepriekš minētajos aspektos, ietekme uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augsnes struktūras un mitruma režīma izmaiņām, ietekme uz mūsdienu ģeoloģisko procesu izmaiņām, ietekme uz Darbības vietas un apkārtējās teritorijas bioloģisko daudzveidību, tajā skaitā īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, ietekme uz ainavas daudzveidību, kultūrvēsturisko vidi, rekreācijas resursiem un citiem aspektiem. Visas Paredzētās darbības prognozētās ietekmes novērtētas kontekstā ar jau esošo darbību – kūdras ieguvī ekspluatācijā esošās Atradnes daļā 112,4 ha platībā, ņemot vērā summāri radītās ietekmes.

6.2. Novērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka Ziņojuma autori ir apzinājuši galvenos ar Darbības vietu un Paredzēto darbību saistītos faktoros, kas var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, tajā skaitā ņemot vērā līdzšinējo teritorijas izmantošanas veidu un vides stāvokli, tuvumā esošos objektus un to jutīgumu, citas esošās vai plānotās darbības, Darbības vietas un apkārtnes teritorijas bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamās dabas vērtības. Šāda novērtējuma ietvarā Birojs pievienojas Ziņojuma autoru secinājumiem, ka būtiskākās vai kompleksākās ar Paredzēto darbību saistītās ietekmes ir saistītas ar tiešu Darbības vietā esošo īpaši aizsargājamo biotopu iznīcināšanu un nosusināšanas darbiem, kā rezultātā tiek ietekmēts apkārtnes hidroloģiskais režīms, augsnes struktūras un mitruma režīms un purvam raksturīgā veģetācija. IVN gaitā konstatēts, ka Darbības vietas tiešā tuvumā uzturas vairāku īpaši aizsargājamo putnu sugas, kuru populāciju pastāvēšanu var ietekmēt cilvēka saimnieciskā darbība, tajā skaitā kūdras ieguve, tādēļ ir sevišķi svarīgi jau laicīgi novērtēt paredzamās ietekmes un to apjomu, kā arī pasākumus, kas varētu mazināt Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietas apkārtnē esošajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām. Būtiski, ka ir izvērtēta ar Paredzētās darbības specifiku saistītā ilglaicīgā ietekme, tostarp siltumnīcefekta gāzu (turpmāk – SEG) emisijas, kā arī paredzēti pasākumi Atradnes rekultivācijai. Novērtējuma ietvarā nozīmīgi ir arī citi ietekmes veidi, piemēram, troksnis un ietekme uz gaisa kvalitāti. Lai arī kopumā Atradne atrodas nomaļus no apdzīvotām vietām, iegūto kūdru ir nepieciešams transportēt vispirms no kūdras ieguves teritorijas uz Cehu, bet pēc tam uz realizācijas vietām. Darbības Cehā un transportēšanas ietekmes, – galvenokārt putekļi un troksnis, – ir būtiskākie traucējumi, ko ikdienā izjūt vietējie iedzīvotāji. Tādēļ risinājumi, lai šādas ietekmes pēc iespējas samazinātu un pārvaldītu, neradītu apgrūtinājumu, kas pārsniedz pieļaujamās robežvērtības, ir viens no būtiskiem IVN uzdevumiem.

6.3. Līdz ar to, kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītus ietekmes uz vidi aspektus:

6.3.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ietekme uz ūdeņu kvalitāti, augsnes struktūras un mitruma, kā arī kā arī mūsdienu ģeoloģisko procesu izmaiņas.

- 6.3.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamām dabas vērtībām un ainavu, kā arī aspekti, kas izriet no plānotajiem rekultivācijas pasākumiem.
- 6.3.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisijas un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp no derīgā izrakteņa transportēšanas.
- 6.3.4. Troksnis un tā izplatība, tostarp no derīgā izrakteņa transportēšanas.

6.4. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.4.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ietekme uz ūdeņu kvalitāti, augsnes struktūras un mitruma, kā arī kā arī mūsdienu ģeoloģisko procesu izmaiņas:

- 6.4.1.1. Lai uzsāktu kūdras ieguvī, ir nepieciešama kūdras lauku sagatavošana to izstrādei, kas ietver arī ieguves lauku nosusināšanas sistēmas izveidi. Paredzētās darbības ietvaros kūdras ieguves lauku nosusināšanu paredzēts veikt, izveidojot kontūrgrāvjus (pa Paredzētās darbības teritorijas perimetru) un iekšējo kūdras ieguves lauku nosusināšanas tīklu (detālais jeb kartu grāvju tīkls un susinātājgrāvji), ko plānots savienot ar ekspluatācijā esošās kūdras ieguves teritorijas novadgrāvi *N1*.
- 6.4.1.2. Šajā kontekstā vērtējot paredzamās hidroloģiskā režīma izmaiņas un faktisko situāciju Darbības vietā un tās tuvākajā apkārtnē, Ziņojumā secināts, ka vēsturiski izveidotais grāvju tīkls jau ir izmainījis kopējo purva dabisko hidroloģisko režīmu, veicinājis gruntsūdens līmeņa pazemināšanos un kūdras iegulas sēšanos, turklāt ne tikai pašreizējā kūdras ieguves teritorijā, bet arī pārējā purva daļā.
- 6.4.1.3. Ziņojumā novērtētas Paredzētās darbības – kūdras ieguves tiešās un netiešās ietekmes zonas. Saskaņā ar Ziņojumu tiešā ierīkojamo novadgrāvju ietekme uz pieguļošo teritoriju paredzama 25 – 30 m attālumā uz katru pusi no grāvja ass līnijas (atkarībā no grāvja dziļuma), savukārt nosusināšanas sekundārā ietekme uz purva biotopiem ilgtermiņā varētu būt jūtama pat 80 – 90 m attālumā no ierīkotā kūdras ieguves teritorijas kontūrgrāvja malas (atkarībā no pamatnes struktūras zem kūdras augsnes). Paredzētās darbības teritorijas nosusināšanas sistēmas tiešās ietekmes zona uz gruntsūdens līmeņa izmaiņām, veidojot kontūrgrāvjus pa Paredzētās darbības teritorijas perimetru, aprēķināta ~ 237 ha lielā platībā, bet netiešās ietekmes zona, kurā grāvju ietekme pakāpeniski samazinās (attālinoties no grāvja), ietver ~ 58 ha lielu teritoriju.
- 6.4.1.4. IVN ietvaros vērtēti vairāki pasākumi ierīkojamo kontūrgrāvju ietekmes uz pieguļošajām teritorijām mazināšanai:
- 6.4.1.4.1. Ietekme sagaidāma arī uz kūdras nogulumiem ārpus ieguves laukuma kontūrgrāvju tuvumā, kur nosusināšanas rezultātā dabiskā mitruma samazināšanās dēļ var mainīties kūdras īpašības – galvenokārt slāņu sablīvēšanās, mineralizācijas un, iespējams, arī sadalīšanās pakāpes palielināšanās. Tādēļ kā viens no pasākumiem aplūkota kontūrgrāvju atvēršana no Darbības vietas ārējās robežas par ~ 10 – 15 m uz plānotās kūdras ieguves teritorijas pusi, tādējādi atvēršot arī novadgrāvja tiešās ietekmes zonu no robežojošās teritorijas.
- 6.4.1.4.2. Kā vēl viens ietekmi mazinošs pasākums, kura rezultātā iespējama mitruma režīma saglabāšana kūdras ieguves teritorijai pieguļošajās platībās, Ziņojumā izvērtēta ūdens necaurlaidīgas barjeras ierīkošana starp veidojamajiem kūdras ieguves laukiem un tai robežojošo teritoriju. Ziņojumā skaidrots, ka ūdeni necaurlaidīgas barjeras ierīkošana būtībā ir speciālas tranšejas izveidošana ar ekskavatoru un polietilēna plēves ieklāšana gar tranšejas sienu līdz pat purva pamatni veidojošajam pamatiezīm. Pēc polietilēna plēves ievietošanas tiek veikta tranšejas aizbēršana. Ziņojumā sniegta informācija, ka līdz šim Latvijas teritorijā nav īstenots šāda veida

ietekmi mazinošs pasākums, līdz ar to, lai izvērtētu tā efektivitāti, ņemta vērā Lietuvas pieredze Aukštumala purvā, kur LIFE² projekta ietvaros konkrētais pasākums ticis realizēts eksperimentālā kārtā. Ūdens necaurlaidīgas barjeras ieklāšana Ziņojumā izvērtēta vairākos aspektos, kas saistās gan ar īstenojamā pasākuma darbības efektivitāti ilgtermiņā (aptverot visas kūdras ieguves teritorijas ekspluatācijas laiku līdz pat ~ 50 gadiem), gan ar pieejamajiem tehniskajiem līdzekļiem un iespējām tehniski īstenot attiecīgo inženiertehnisko pasākumu. Izvērtējot Darbības vietu un konkrēto plānoto darbību, Ziņojuma autori secinājuši, ka ūdeni necaurlaidīgas barjeras ierīkošana vērtējama kā īstermiņa vai vidēja termiņa pasākums, kad ir nepieciešama īslaicīga ūdens plūsmas mazināšana, turklāt šāda pasākuma īstenošana novērtēta kā tehniski sarežģīta. Ievērojot minēto, attiecīgā pasākuma īstenošanu Ierosinātāja neparedz.

- 6.4.1.4.3. Kā vēl viens alternatīvais veids ietekmes mazināšanai vērtēta blīvētas kūdras joslas veidošana. Šāds risinājums paredz no kontūrgrāvjiem izraktā materiāla novietošanu pieguļošās teritorijas pusē, kūdras masai ļaujot sablīvēties. Lai šo procesu paātrinātu, veicama arī papildus blietēšana ar traktortehnikas palīdzību, veidojot blīvētas kūdras joslu 12 – 15 m platumā visā attiecīgās kontūrgrāvja trases garumā. Novērtēts, ka šāds risinājums būtiski samazina ūdens noteci un nosusināšanas ietekmi pieguļošajā teritorijā (kopā ar šādu pasākumu pieguļošajā teritorijā jālikvidē visi esošo grāvju pieslēgumi, ja tādi tiek konstatēti, lai novērstu iespējamās ūdens plūsmas virzību).
- 6.4.1.5. Saskaņā zemes nomas līgumu, ko Ierosinātāja noslēgusi ar LVM (Ziņojuma 2. pielikums), Ierosinātājai jāprojektē nosusināšanas sistēma kā viensaimniecības meliorācijas sistēma ar ūdens novadīšanu uz Supenku, kā arī aizliegts ierīkot jaunus norobežojošos kontūrgrāvjus un izveidot jaunas meliorācijas sistēmas ārpus Darbības vietas ārējām robežām. Attiecīgi – no kūdras ieguves teritorijas savāktos ūdeņus plānots novadīt uz valsts nozīmes ūdensnoteku – Supenka (ŪSIK kods 68326:01), kas ir regulēta, apmierinošā tehniskā stāvoklī un nodrošina ūdens uztveršanu un novadīšanu dabiskas noteces ceļā. Attiecībā uz hidroloģiskā režīma izmaiņām Ziņojumā secināts, ka būtiskākā ietekme uz ūdensnotekas Supenka hidroloģisko režīmu varētu būt pirmajos piecos gados, kad pēc nosusināšanas sistēmas izbūves palielināsies gada vidējais noteces līmenis no purva teritorijas, taču tālākā ekspluatācijas laikā novadāmā ūdens daudzums stabilizēsies un atgriezīsies līdzšinējā līmenī. Tas skaidrots ar pašreiz ekspluatācijā esošo teritoriju pakāpenisku rekultivāciju. Attiecībā uz ūdensnotekas ekoloģisko kvalitāti Ziņojumā novērtēts, ka Paredzētās darbības ietekmē mainīsies no kūdras ieguves teritorijas iztekošā ūdens sastāvs, jo papildus sagaidāma sīko kūdras daļiņu un mālainās pamatnes grunts daļiņu nokļūšana ūdenī virszemes noteces rezultātā no kartu grāvju tīkla un ārējiem kontūrgrāvjiem. Lai novērstu promteku un ūdensnotekas Supenka papildus piesērējumu, paredzēta sedimentācijas baseinu ierīkošana (garums 30 – 50 m, padziļinājums grāvī – 1 m) pirms kūdras ieguves teritorijā savāktu ūdeņu ievadīšanas promtekā un turpmāka to kopšana. Novērtēts, ka šādi baseini nepieciešami ne tikai būvniecības laikā, bet arī visu kūdras ieguves teritorijas ekspluatācijas laiku. Ziņojumā norādīts, ka vienlaicīgi šīs ūdenskrātuves var kalpot arī kā papildus ugunsdzēsības baseini. Ziņojumā sniegta informācija, ka kūdras ieguves laikā regulāri plānots veikt novadgrāvju tehniskā stāvokļa apsekošanu un pēc nepieciešamības veikt to tīrīšanu, lai nodrošinātu ūdens caurteci un nepieļautu grāvjiem pieguļošo teritoriju, kurās tiek veikta mežsaimnieciskā darbība, pārpurvošanu.

² „LIFE Aukštumala – Restoration of raised bog of Aukštumalain Nemunas Delta Regional Park LIFE 12 NAT/LT/000965 (2013.-2017. gads)”

Ziņojumā norādīts, ka nav paredzamas nozīmīgas Supenkas ūdens ķīmiskā sastāva izmaiņas.

- 6.4.1.6. Paredzētās darbības teritorijai tuvākā ūdens ņemšanas vieta no pazemes ūdeņiem – artēziskais ūdensapgādes urbums – atrodas Vectilžas ciemā ~ 4 km kilometru attālumā uz R no Paredzētās darbības teritorijas, 53 m dziļumā. Izvērtējot hidroģeoloģiskos apstākļus, kā arī, ņemot vērā, ka konkrētos ūdensapgādes urbumos līdz šim jau esošās kūdras ieguves procesa rezultātā nav novērotas ūdens līmeņa vai kvalitātes izmaiņas, Ziņojumā norādīts, ka ietekme uz konkrētajām ūdens ņemšanas vietām nav paredzama. Tāpat Ziņojumā netiek prognozēta ietekme uz tuvāko dzīvojamo aku dzeramā ūdens resursiem un to kvalitāti.
- 6.4.1.7. Tuvākās lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kurās tiek realizēta lauksaimnieciskā darbība, atrodas ~ 600 m attālumā no Paredzētās darbības vietas DA virzienā, kā arī vairāk nekā 500 m attālumā no esošo kūdras ieguves lauku DA malas. No Lutinānu purva un tam pieguļošajām mežaudzēm tās ir norobežotas ar novadgrāvju tīklu, tajās ir izveidots detāls segtās drenāžas un vaļējo meliorācijas grāvju tīkls, kas nodrošina iespēju veikt ar lauksaimniecisko ražošanu saistītas darbības. Ziņojumā secināts, ka kūdras ieguves teritorijas paplašināšanai nav paredzama ietekme uz tuvākajā apkārtnē esošajām lauksaimniecībā izmantojamām zemju platībām. Vienlaicīgi Ziņojumā vērtēts, ka mitruma izmaiņu rezultātā uzlabosies koku augšanas apstākļi un pieaugs mežaudzes produktivitāte Paredzētās darbības pieguļošajā teritorijā. Savukārt uz mitruma režīma izmaiņām visbūtiskāk reaģēs pieguļošajā teritorijā esošā purva veģetācija. Būtiskākās augsnēs struktūras un stabilitātes izmaiņas iespējamās tieši kūdras ieguves teritorijā pēc kūdras izstrādes, jo šobrīd Paredzētās darbības teritorijas virsējo slāni veido mazzsadalījusies sfagnu kūdra, bet pēc kūdras lauku izstrādes to veidos ~ 30 cm biezs sablīvējies un vidēji vai labi sadalījus kūdras slānis. Paredzētās darbības ietekme uz dabas vērtībām aplūkota šī atzinuma 6.4.2. nodaļā.
- 6.4.1.8. Ziņojumā novērtēta esošā ģeoloģiskā situācija un, ņemot vērā inženierģeoloģiskos apstākļus, Paredzētās darbības teritorijā nav paaugstināta riska nogabalu, kā arī nav sagaidāmas būtiskas izmaiņas mūsdienu ģeoloģisko procesu norisē.
- 6.4.1.9. Izvērtējis Ziņojumā sniegto vērtējumu par Paredzētās darbības ietekmi uz purva un apkārtnes teritorijas hidroģeoloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma, augsnēs struktūras un mitruma izmaiņām, Birojs secina, ka Ziņojuma autori ir veikuši vispusīgu novērtējumu un jau laikus paredzējuši risinājumus, kas būtu atbilstoši un piemēroti konkrētajai situācijai, lai līdzsvarotu saimnieciskās darbības un dabas vērtību līdzsastāvēšanu Darbības vietā un tai pieguļošajā teritorijā. Ziņojumā novērtēta maksimālā iespējamā Paredzētās darbības ietekmes zona, kā arī novērtēts, ka ietekmēto teritoriju iespējams samazināt ar kādu no vērtētajiem ietekmes mazināšanas pasākumiem (vai to kombinācijām). Piemēram, iespējams atvērīt kontūrgrāvjus no Darbības vietas ārējās robežas par ~ 10 – 15 m vai veidot blīvētās kūdras joslas. Lai gan Biroja vērtējumā arī ar šādu pasākumu īstenošanu nav pilnībā izslēdzamas netiešās ietekmes ārpus kūdras ieguves platībām, nav konstatējami no dabas aizsardzības vai citiem aspektiem izslēdzami apstākļi izvēlēto risinājumu īstenošanai (to būtiskums vērtējams kontekstā ar iespējami jutīgajām dabas vērtībām, kas detalizētāk raksturotas šī atzinuma 6.4.2. nodaļā). **Ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs konstatē, ka, ievērojot Ziņojumā ietvertos risinājumus un ietekmi mazinošos pasākumus, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība varētu atstāt būtisku negatīvu ietekmi uz hidroģeoloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augsnēs struktūras un mitruma izmaiņām, virszemes un pazemes ūdens kvalitāti vai veicināt mūsdienu ģeoloģisko procesu aktivizāciju nozīmīgos apjomos un plašākās teritorijās, nekā tas novērtēts Ziņojumā un minēts jau iepriekš šajā atzinumā. Ar Paredzēto darbību ir**

sagaidāmas kūdras ieguvei raksturīgās ietekmes un papildus piesardzība ir saglabājama saistībā ar pasākumiem, kas veicami, lai nepieļautu virszemes ūdeņu kvalitātes pasliktināšanos, tomēr izmaiņas nav sagaidāmas tik nozīmīgas, lai atstātu iespaidu uz dabiskās vides absorbcijas spēju un tiešā tuvumā nav identificētas pret pārmaiņām īpaši jutīgas teritorijas vai objekti. Vietās, kur tas identificēts kā nepieciešams, Ziņojumā ir plānoti ietekmes novēršanas un mazināšanas pasākumi un izslēdzoši apstākļi Paredzētās darbības realizācijai nav konstatēti. Atbilstoši Novērtējuma likuma 24. panta pirmajai daļai Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu. Vienlaikus Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu ir nepieciešams arī ar šo atzinumu nostiprināt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir iespējama vai nav pieļaujama:

- a) Hidroloģiskā režīma stabilizācijas pasākumi, to skaitā vietas un apjomi, kādā nodrošināmi šādi pasākumi vai to kombinācijas (piemēram, atkāpšanās no kūdras lauku izstrādes robežas, blīvētās kūdras joslas izveide) nosakāmi un precizējami derīgo izrakteņu ieguves projektā.
- b) Jānodrošina no cietajām (kūdras) daļiņām attīrīta purva nosusināšanas ūdeņu ievade Supenkā. Lai novērstu promteku, tajā skaitā valsts nozīmes ūdensnotekas Supenka papildus piesērējumu ar kūdras smelkni, no laukiem iztekošajiem novadgrāvjiem ir jāparedz un jānodrošina nosēdbaseinu ierīkošana. Jānodrošina novadgrāvju tehniskā stāvokļa uzraudzība un pie nepieciešamības to tīrīšana.
- c) Jānodrošina Ziņojumā paredzētie ugunsdrošības pasākumi, tostarp preventīvie pasākumi, novēršot un samazinot ugunsgrēka izcelšanās iespējamību.

6.4.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamām dabas vērtībām un ainavu, kā arī aspekti, kas izriet no plānotajiem rekultivācijas pasākumiem.

- 6.4.2.1. Uzsākot un veicot Paredzēto darbību, tiks pārveidots līdzšinējais vides stāvoklis Darbības vietā un tās tiešā tuvumā, tajā skaitā tiks izmainīts teritorijas reljefs un esošā ainava. Kūdras ieguves teritorijā tiks iznīcināta pašreizēja veģetācija un Paredzētās darbības vietā samazināsies īpaši aizsargājamo biotopu *7110* Neskartie augstie purvi* un *7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* (turpmāk – 7120) platības. Jāatzīmē, ka Paredzētās darbības vieta neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai tiešā tās tuvumā. Kūdras lauku susināšanas ietekmē Darbības vietā tiks pazemināts gruntsūdens līmenis paštecēs ceļā, kā rezultātā notiks kūdras sēšanās jeb sablīvēšanās. Hidroloģiskā režīma izmaiņas notiks arī Darbības vietai pieguļošajā teritorijā.
- 6.4.2.2. Lai novērtētu Darbības vietas un tai pieguļošās teritorijas esošo stāvokli un Paredzētās darbības ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām sugām, tajā skaitā ornitofaunu, Ziņojuma izstrādes gaitā tika pieaicināti sertificētu sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperti (atzinumi pievienoti Ziņojuma 13. un 14. pielikumā).
- 6.4.2.3. Atbilstoši Eksperta novērtētajam – īstenojot Paredzēto darbību, Darbības vietā izzudīs biotops *7110* Neskartie augstie purvi* ~ 226,9 ha platībā un biotops 7120 ~ 53,02 ha platībā. Savukārt Paredzētās darbības teritorijai pieguļošajā teritorijā, kas ietilpst netiešās ietekmes zonā, palielināsies biotopa 7120 platība par 36,37 ha. Saskaņā ar Ziņojumā novērtēto kopumā Paredzētās darbības rezultātā aktīvu un mazaktīvu purvu platības Latvijā tiks samazinātas par apmēram 0,01%, kas nav uzskatāms par būtisku platības samazinājumu un nebūtu vērtējams kā nozīmīgs apdraudošs un darbību

limitējošs faktors īpaši aizsargājamu sugu un biotopu saglabāšanās iespējām valstī kopumā. Lai iespējami mazinātu ar Paredzēto darbību sagaidāmo ietekmi, Eksperts ir rekomendējis Ierosinātajai veikt līdzvērtīgu purva biotopu kvalitātes uzlabošanas pasākumus kādā citā vietā (tādējādi nepasliktinot zaudēto biotopu labvēlīgas aizsardzības statusu valstī). Saskaņā ar Eksperta rekomendācijām par piemērotu vietu šādu darbību īstenošanai varētu būt uzskatāmas divas teritorijas – dabas liegumi “*Nomavas purvs*” un “*Kreiču purvs*”, kas ir arī *Natura 2000*, kurās rekomendēts realizēt hidroloģiskā režīma atjaunošanu un veikt ūdens plūsmu ierobežojošus pasākumus. No Ziņojuma izriet, ka Ierosinātāja ir gatava apņemties šādu pasākumu īstenošanu un to konceptuāli atbalsta arī DAP. Vienlaikus Birojs vērš uzmanību, ka šādu pasākumu īstenošana (un nosacījumu noteikšana to īstenošanai) nav šī IVN priekšmets. Jebkādu pasākumu, arī tādu, kas paredzēti *Natura 2000* aizsardzībai, īstenošana, ir vērtējama likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” 43. panta tvērumā, kam paredzētas gan attiecīgas ietekmju vērtēšanas, gan lēmumu pieņemšanas procedūras.

- 6.4.2.4. Ziņojumā novērtēts, ka ar Paredzētās darbības realizāciju var tikt ietekmētas arī nelielas Latvijā īpaši aizsargājamo augu sugu – Staipekņu atradnes (mazāk par 0,1% no šo sugu izplatības Latvijā, kas gan atsevišķi, gan kopumā novērtēts kā nebūtisks lielums, jo blakus esošajās teritorijās minētās sugas varēs īsā laikā atjaunoties līdz līdzvērtīgam stāvoklim). Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam – netiešā Paredzētās darbības ietekme ilgtermiņā, iespējams, varētu sasniegt Darbības vietas tuvumā esošo biotopu – 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* un 91D0* *Purvaini meži* izplatības robežu, taču, šāda iespējamība vērtēta kā samērā zema.
- 6.4.2.5. Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmas “*OZOLS*” datiem, tuvākais mikroliegums, kas izveidots īpaši aizsargājamas putnu sugas (riesta) aizsardzībai, atrodas ~1 km attālumā uz ZA no Paredzētās darbības vietas Z malas, šim mikroliegumam ir noteikta arī buferzona. Atbilstoši LVM izvirzītajiem nosacījumiem kūdras ieguves lauku paplašināšana Lutinānu purvā nav pieļaujama 1000 m rādiusā no riesta vietas, attiecīgi Darbības vietas ārējā robeža jau sākotnēji ir atvērta vairāk nekā 1000 m no šīs sugas dzīvotnes. Atbilstoši Eksperta vērtējumam Paredzētās darbības īstenošanai nebūs negatīva ietekme uz putna sugas aizsardzību ~1 km attālumā esošajā mikroliegumā. Otrs mikroliegums, kas izveidots putna sugas aizsardzībai, atrodas ~1,9 km attālumā uz ZR no Darbības vietas. Ziņojumā novērtēts, ka Paredzētā darbība negatīvi neietekmēs putna ligzdošanas un barošanās apstākļus un neradīs traucējumu šīs sugas aizsardzībai. Ņemot vērā Paredzētās darbības kontekstā konstatētās ietekmes (hidroloģiskā režīma izmaiņas, troksnis, gaisa piesārņojums u.c.) Eksperts secinājis, ka Paredzētā darbība neradīs negatīvu ietekmi uz Darbības vietai tuvākajiem mikroliegumiem un to dabas vērtību saglabāšanās iespējām.
- 6.4.2.6. Saskaņā ar Eksperta vērtējumu Lutinānu purva struktūra, kurā ietilpst arī Darbības vieta, ir samērā vienveidīga un ar samērā nabadzīgu ornitofaunu. Darbības vietas apsekošanas gaitā Eksperts konstatējis tikai 3 īpaši aizsargājamu putnu sugu klātbūtni. Novērtējis šo sugu pārstāvību Darbības vietā kā nenožīmīgu Latvijas kopējās populācijas daļu, Paredzētās darbības ietekmi uz tām Eksperts uzskata par nebūtisku. Vienlaikus Darbības vietas apsekošanas laikā Eksperts ekspluatācijā esošajos kūdras laukos konstatējis arī rubeņu *Tetrao tetrix* riestu (saskaitīti 29 riestojoši gaiļi, kas vērtējams kā liels riests). Līdz ar to kā vērtīgāko teritoriju no ornitofaunas viedokļa Eksperts uzskata tieši teritoriju, kur būtu saglabājami rubeņu riestam piemērotie dzīves apstākļi. Kā ietekmi mazinošu pasākumu – lai nodrošinātu rubeņu netraucētu riestošanu, Eksperts rekomendē periodā no 1. aprīļa līdz 15. maijam rubeņu riesta vietās un 500 m rādiusā ap tām neveikt nekādu saimniecisko darbību. No Ziņojuma izriet, ka Ierosinātāja šo rekomendāciju ir paredzējusi ievērot, turklāt paredz ievērot vēl saudzīgāku režīmu – arī citās teritorijās kūdras ieguves lauku ierīkošanas darbus veikt tikai laika posmā no

1. septembra līdz 1. aprīlim, lai izvairītos no tiešas ietekmes uz iespējamajām rubeņu mātīšu izveidotajām ligzdām (kuras var atrasties rieta vietās tuvumā). Birojs šādu papildus apņemšanos vērtē atzinīgi.

- 6.4.2.7. No Ziņojuma izriet, ka Paredzētā darbība neradīs negatīvu ietekmi uz tuvāko īpaši aizsargājamo *Natura 2000* teritoriju, dabas liegumu "*Orlovas (Ērgļu) purvs*", kas atrodas 2,35 km attālumā ZR virzienā no Darbības vietas.
- 6.4.2.8. Vērtējot ietekmi uz ainavu, Ziņojumā secināts, ka Paredzētās darbības ietekmes no iespējamajiem ārējiem skatu punktiem būs minimālas vai arī ietekmju praktiski nebūs. To nosaka tas, ka Darbības vietu no ārpuses ietver meži un kūdras lauki, un kūdras ieguves process ir tikai daļēji saskatāms no tuvākajām dzīvojamām viensētām, tas arī faktiski nav saskatāms no publiskās infrastruktūras objektiem. Ainavas izmaiņas neietekmēs arī jauno pagaidu tehnoloģisko pievadeļu ierīkošana iegūtās kūdras transportēšanai, jo tie būs saistīti ar jau esošo kūdras lauku pagaidu tehnoloģiskiem ceļiem. Galvenās ainaviskās izmaiņas ir sagaidāmas pašā darbības vietā, kur būtiski mainīsies teritorijas iekšējā struktūra (izzudīs daļēji dabiskā purva ainava). Šī ietekme Paredzētās darbības realizācijas gadījumā nav novēršama, to iespējams tikai mazināt, veicot rekultivācijas pasākumus. Atradnes tiešā tuvumā nav kultūrvēsturiski nozīmīgu (aizsargājamu) teritoriju vai rekreācijas objektu, līdz ar to nebūs ietekmes uz kultūrvēsturisko vidi un rekreācijas resursiem. Secināts, ka speciāli ainavu veidojoši pagaidu pasākumi, lai ietekmi mazinātu Paredzētās darbības laikā, nav nepieciešami.
- 6.4.2.9. Saskaņā LVM noteikto rekomendāciju – par piemērotāko Atradnes rekultivācijas veidu noteikta kūdras ieguves vietas renaturalizācija jeb purvam raksturīgās vides atjaunošana, kuras galvenais mērķis ir atjaunot purva ekosistēmas funkcionēšanu, tajā skaitā, purva bioloģisko, fizikālo un hidroloģisko struktūru funkcionalitāti. Atbilstoši Ziņojumam kūdras ieguves vietas rekultivācijas pasākumi tiks realizēti pakāpeniski, kopumā astoņās kārtās, paralēli kūdras ieguvei (pirmos rekultivācijas pasākumus jau tuvāko piecu gadu laikā paredzēts uzsākt šobrīd ekspluatācijā esošajā teritorijā ~ 13 ha platībā, bet līdz 2028. gadam – vēl ~ 10 ha platībā). Ziņojumā raksturotais rekultivācijas princips ir sekojošs: pēc kūdras ieguves pabeigšanas sākotnēji tiek izsvērta koku stādīšana – kā starpposms zemes platību izmantošanā. Koku audzēšana kūdras ieguves laukos varētu tikt īstenota līdz brīdim, kamēr tiek pabeigta saimnieciskā darbība arī robežojošos kūdras ieguves laukos un izveidojas piemērota teritorija hidroloģiskā režīma atjaunošanai. Novērtēts, ka attiecīgu pasākumu plānošana un īstenošana (līdz renaturalizācijai) var nodrošināt racionālu zemes izmantošanu ~ 30 gadus ilgā laika periodā, vienlaikus veicinot arī SEG (CO₂) emisiju piesaisti. Uzsākot darbību īstenošanu, kas saistītas ar hidroloģiskā režīma atjaunošanu, platības no koksnes ir atbrīvojamas, pārstrādājot to biokurināmajā. Noslēdzoties kūdras ieguvei attiecīgajā kūdras ieguves lauku blokā, uz grāvjiem, kas ierīkoti purvā un maina dabisko ūdens režīmu, tiks izveidoti kūdras aizsprosti un aizbērti ierīkotie kontūrgrāvji. Kā noslēdzošais rekultivācijas posms ir paredzama kūdras ieguves lauku rekultivācija ieguves teritorijas centrālajā daļā, kurā ir lielākais kūdras iegulas dziļums, un iegulas pilnīga un racionāla izstrāde aizņems ilgāko laika posmu. Saskaņā ar Ziņojumā ietverto slēdzienu par SEG emisiju un oglekļa dioksīda (CO₂) piesaistes novērtējumu kūdras ieguves platībā, īstenojot pakāpenisku kūdras ieguves lauku renaturalizāciju, SEG emisiju apjoms kūdras ieguves laikā samazināsies par 2,3% (Ziņojuma pielikums Nr. 11). Sagaidāms, ka pēc kūdras lauku izstrādes pabeigšanas un rekultivācijas teritorijas bioloģiskā daudzveidība būtiski palielināsies. Paredzētās darbības vietas detalizēts rekultivācijas darbu plāns ir izstrādājams un iekļaujams derīgo izrakstu ieguves projekta sastāvā.

6.4.2.10. Novērtējis Ziņojumā ietverto informāciju, Birojs secina, ka Ziņojumā ir paredzēti pasākumi negatīvo ietekmju iespējamai novēršanai un mazināšanai, un atzīst, ka konkrēto ietekmes aspektu ziņā nav pamata Paredzētās darbības nepieļaušanai vai aprobežošanai, tostarp, ja tiek ievēroti jau iepriekš šajā Biroja atzinumā noteiktie nosacījumi ietekmju mazināšanai (skatīt šī Biroja atzinuma 6.4.1.9. punktu ar apakšpunktiem). **Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas pirmais punkts noteic, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu, tai skaitā tādu risinājumu īstenošanu, kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu Paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi. Vienlaikus Birojs uzskata par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu arī ar Biroja atzinumu nostiprināt vai izvirzīt šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Atbilstoši Ziņojumā jau iestrādātajam plānotās rekultivācijas principam Ierosinātājai jāparedz un jāīsteno posmsecīgs rekultivācijas pasākumu plāns, kurā nosakāma arī rekultivējamo teritoriju veidošanās secība un rekultivācijas (arī pagaidu pasākumu) laika grafiks jau paralēli kūdras ieguvei (pēc ieguves beigšanas konkrētajā kūdras ieguves laukā), lai vietās, kur renaturalizācija vēl nav racionāla un lietderīga, tiktu īstenoti citi Ziņojumā paredzētie pagaidu pasākumi negatīvas ietekmes mazināšanai.
- b) Ziņojumā paredzētie renaturalizācijas pasākumi īstenojami atbilstoši rekultivācijas plānam, kurā, balstoties uz hidroģeoloģiskiem aprēķiniem, nosakāmi attiecīgajai Atradnes daļai nepieciešamo darbu apjomi un sasniedzamais rezultāts (piemēram, aizdambējamie, aizberamie vai likvidējamie susināšanas un kartu grāvji, izņemamās drenāžas caurules, uzpludināšanas līmeņa augstums).
- c) Atbilstoši Eksperta vērtējumam - lai nodrošinātu rubeņu netraucētu riestašanu, periodā no 1. aprīļa līdz 15. maijam rubeņu riesta vietās un 500 m rādiusā ap tām nav veicama saimnieciskā darbība.

Atbilstoši Ziņojumā jau iestrādātajam risinājumam Birojs rekomendē Ierosinātājai paredzēt arī papildu pasākumu – paredzēt jauno kūdras ieguves lauku ierīkošanu laika posmā no 1. septembra līdz 1. aprīlim, lai maksimāli samazinātu iespējamu ietekmi uz putnu ligzdām un mazuļu šķilšanos jūnija mēnesī.

6.4.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp transportēšanas ietekmes:

- 6.4.3.1. Galvenie gaisu piesārņojošo vielu emisijas avoti Paredzētās darbības rezultātā ir putekļu emisija no kūdras ieguves (sagatavošanas, iegūšanas, glabāšanas, transportēšanas), kā arī putekļu daļiņas un gāzveida izmeši no izmantotās tehnikas un transportlīdzekļu dzinējiem. Transportēšanas maršruta tuvumā (~ 60 m no ceļa) atrodas viensēta “Purvāji”, savukārt Ceham tuvākās viensētas “Silpurenes”, “Lutināni” un “Purvāji” atrodas – attiecīgi ~ 130 m uz A, ~ 120 m uz R un ~ 150 m uz ZR (avots: <https://kartes.lgia.gov.lv/karte/>).
- 6.4.3.2. No kūdras ieguves procesa kā nozīmīgākie emisiju avoti identificēti kūdras frēzēšana, rušināšana, vālošana, savākšana ar pneimatiskā tipa bunkuru, krautņu veidošana (bērtņošana), iekraušana transportā un tā rezultātā radītās daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisijas. Saskaņā ar plānoto kūdras ieguves tehnoloģisko shēmu Darbības vietā kūdras resursu ieguve tiek plānota, izmantojot divas kūdras ieguves metodes – frēzkūdras ieguvi un grieztās kūdras ieguvi. Ziņojumā skaidrots, ka grieztās kūdras metodei piesārņojošo

vielu emisiju novērtējums atsevišķi nav izdalīts, pamatojoties uz to, ka literatūrā šiem procesiem nav noteiktu emisijas faktoru, jo grieztās kūdras ieguve tiek veikta pie kūdras mitruma 91 – 92%, līdz ar to nav prognozējamās daļiņu emisijas. Kūdras transportēšanā galvenais veidojošais piesārņojuma emisiju daudzums veidojas nevis no transportlīdzekļu dzinēju darbības, bet gan no to kustības pa pievadceļa brauktuves grants segumu. Šīs emisijas ir raksturīgas tikai periodiem, kad pie pietiekami augstas āra gaisa temperatūras vairākas dienas nav novērojami nokrišņi. Prognozējamo emisiju apjoms definētajiem emisiju avotiem novērtēts, ņemot vērā to raksturojumu (raksturīgie emisiju faktori un Paredzēto darbību raksturojošie faktori – tehnikas vienību skaits, darbības ilgums, ieguves apjoms u.c.), gada laikā paredzēta kūdras ieguve ~ 270 tūkst. m³ apjomā. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Ziņojumā, veicot emisiju aprēķinus, pieņemts, ka augstākas gaisu piesārņojošo vielu emisijas rada frēzkūdras ieguves metode (salīdzinājumā ar grieztās kūdras ieguves metodi), un Ziņojumā veikti aprēķini no ietekmes uz vidi viedokļa sliktākajai alternatīvai.

- 6.4.3.3. Kā emisiju avoti no Darbības vietā izmantojamās tehnikas kūdras ieguvei Ziņojumā definēti 5 traktori vai traktortehnikai pielīdzināmi agregāti ar atbilstošā brīža kūdras ieguves procesa tehniku, 5 ekskavatori vai ekskavatoriem pielīdzināmi agregāti, kas veiks kūdras bērtņošanu, iekraušanu. Kūdras ieguves tehnikas darbības laiks paredzams no maija vidus līdz septembrim un kūdras ieguves process tiks veikts gan dienas, gan vakara laikā no 10:00 līdz 21:00. Lai noteiktu piesārņojošo vielu emisiju daudzumu no kūdras ieguvē izmantotās tehnikas, izmantota Austrālijas Vides un kultūras aizsardzības departamenta (*Department of the Environment and Heritage*) piesārņojošo vielu emisijas datu bāzes (*Australia's national database of pollutant emissions*) sadaļa “*Emission Estimation Technique Manual for Combustion Engines*”, 3.redakcija, 2008.gada jūnijs. Emisijas daudzums tiek aprēķināts, balstoties uz prognozēto degvielas patēriņu, degvielas veidu, industriālā transporta veidu, aprēķinot slāpekļa oksīdu, sēra dioksīdu, oglekļa oksīdu, PM₁₀, un PM_{2,5} daļiņu emisijas. Frēzkūdras ieguves procesu emisijas aprēķinu pamatā ir izmantots 2006. gada augusta “*Boreal Environmental Research*” žurnālā publicētais pētījums par smalko daļiņu emisijām no frēzētās kūdras ieguves (Tissari JM., Yli-Tuomi T., Raunemaa T.M., Tiitta P.T., Nuutinen J.P., Willman P.K., Lehtinen K.E.J., Jokiniemi J.K., *Fine particle emissions from milled peat production. Boreal Environmental Research 11:283-293, Helsinki, 30 August 2006*). Pētījumā raksturotas daļiņu PM_{2,5} emisijas gan laika izteiksmē (g/s), gan no platības (kg/ha), gan sniegts kopējais daļiņu frakciju sadalījums dažādos kūdras ieguves etapos, atbilstoši kuram ir aprēķinātas arī daļiņu PM₁₀ emisijas. Emisijas faktori no frēzkūdras ieguves ir izvēlēti nelabvēlīgākajam scenārijam, savukārt emisijas faktori pārbēršanas un bērtņu veidošanas procesiem ir aprēķināti kā vidējās vērtības. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam summārais emisiju apjoms gadā (tonnas/gadā) no kūdras ieguves procesa paredzams PM₁₀ 313,14 t/g un PM_{2,5} 192,523 t/g, no ieguves procesā izmantotās tehnikas dzinēju darbības prognozējams: PM₁₀ 0,109 t/g, PM_{2,5} 0,099 t/g, CO 0,352 t/g, NO_x 1,31 t/g, SO₂ 0,0008 t/g.
- 6.4.3.4. Kā emisiju avoti no Darbības vietā izmantojamās tehnikas kūdras transportēšanai līdz Ceham Ziņojumā definēti divas traktortehnikas vienības; transportam kopējā summārā prognozējamā transportēšanas intensitāte ir 3977 reisu gadā, vai 6363 km, Paredzamais kūdras transportēšanas laiks ir dienas periodā laikā no 8:00 – 17:00. Salīdzinājumā ar esošo situāciju (4-5 reisi darba dienā), prognozējamais transportēšanas reisu pieaugums ir prognozējams līdz 14-15 transportēšanas reisiem darba dienā līdz 0,8 km attālumā esošajam Ceham. Lai noteiktu piesārņojošo vielu emisiju daudzumu no kūdras izvešanā izmantotās tehnikas, izmantota Austrālijas Vides un kultūras aizsardzības departamenta (*Department of the Environment and Heritage*) piesārņojošo vielu emisijas datu bāzes (*Australia's national database of pollutant emissions*) sadaļa “*Emission Estimation*

Technique Manual for Aggregated Emissions from Motor Vehicles”, 1.redakcija, 2000. gada novembris. Emisiju daudzums aprēķināts, balstoties uz transporta veidu un nobrauktajiem km līdz Ceham atbilstoši iespējamajiem situācijas attīstības scenārijiem. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam summārais emisiju apjoms gadā (tonnas/gadā) no kūdras transportēšanas procesa paredzams PM_{10} 0,0037 t/g un $PM_{2,5}$ 0,003 t/g, CO 0,05 t/g, NO_x 0,055 t/g, SO_2 0,0043 t/g.

- 6.4.3.5. Kā papildu emisiju avoti kas izriet no Paredzētās darbības īstenošanas procesiem, vērtētas piesārņojošo vielu emisijas PM_{10} un $PM_{2,5}$ no kūdras uzglabāšanas laukuma (bērtņu veidošana, uzglabāšana/žāvēšana) pie Ceha. Kūdras uzglabāšanas laukumā pie Ceha vienlaikus tiek uzglabāti 2000 m³ kūdras, kas atbilstoši Ziņojumā norādītajam kopā veido PM_{10} 0,202 t/g un $PM_{2,5}$ 0,156 t/g. Piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanā ņemtas vērā emisijas, kas radušās no kūdras kaudžu veidošanas un uzglabāšanas.
- 6.4.3.6. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam no Paredzētās darbības kopējais piesārņojošo vielu emisiju apjoms gadā (tonnas/gadā) paredzams: PM_{10} ~ 313,3 t/g, $PM_{2,5}$ ~ 192,6 t/g, CO 0,402 t/g, NO_x 1,365 t/g, SO_2 0,0051 t/g.
- 6.4.3.7. Lai novērtētu un prognozētu kopējo ietekmi uz gaisa kvalitāti, Ziņojumā kontekstā ar plānoto uzņēmuma darbību novērtēts arī transportlīdzekļu radītais piesārņojums, ieskaitot transportlīdzekļu radītās emisijas uz autoceļiem, kuri netiek izmantoti kūdras transportēšanai no Atradnes. Gaisu piesārņojošo vielu izkliedes modelēšanu veikusi VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) ar programmu Envi Man (beztermiņa licence Nr. 0479-7349-8007, versija 3.0), izmantojot Gausa matemātisko modeli. Datorprogrammas izstrādātājs ir OPSIS AB (Zviedrija). Aprēķinos ņemtas vērā vietējā reljefa īpatnības un apbūves raksturojums. Meteoroloģiskajam raksturojumam izmantoti Gulbenes novērojumu stacijas ilggadīgo novērojumu dati par laika periodu no 2011. gada līdz 2015. gadam. Ziņojumā iekļauts piesārņojošo vielu izkliedes rezultātu novērtējums no kūdras ieguves procesiem, kas salīdzināti ar Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr.1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” (turpmāk Gaisa noteikumi Nr.1290) ietvertajiem normatīviem. Saskaņā ar novērtējuma rezultātu summārās maksimālās gaisa piesārņojuma koncentrācijas oglekļa oksīdam (CO), slāpekļa dioksīdam (NO_2), sēra dioksīdam (SO_2), daļiņām $PM_{2,5}$ un PM_{10} nepārsniedz Gaisa noteikumos noteiktos robežlielumus. Daļiņu PM_{10} gada vidējās koncentrācijas robežlielums (40 µg/m³), stundas koncentrācijas robežlielums (50 µg/m³) un daļiņu $PM_{2,5}$ gada vidējās koncentrācijas robežlielums (25 µg/m³) ir pārsniegts tikai darba vidē, taču ārpus darba vides aprēķinātās summārās gaisa piesārņojuma koncentrācijas ar daļiņām PM_{10} un $PM_{2,5}$ atbilst normatīvo aktu prasībām. Jāvērš uzmanība, ka daļiņām PM_{10} aprēķinātā maksimālā summārā piesārņojuma koncentrācija ārpus darba vides attiecībā pret gaisa kvalitātes normatīvu var sasniegt 97,6 % no diennakts koncentrācijas un 71,4 % no gada robežlieluma, daļiņām $PM_{2,5}$ – 72,9 % no gada robežlieluma, pietuvojoties normatīva robežlielumam. Oglekļa oksīdam (CO), slāpekļa dioksīdam (NO_2) un sēra dioksīdam (SO_2) saskaņā ar aprēķinu rezultātiem maksimālā aprēķinātā piesārņojošās vielas summārā koncentrācija ir mazāka par 10% no gaisa kvalitātes normatīva, kā rezultātā secināms, ka Paredzētā darbība neatstās būtisku ietekmi uz apkārtnes gaisa kvalitāti.
- 6.4.3.8. Tāpat Ziņojumā vērtēti arī nelabvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi pamatojoties uz izkliedes aprēķiniem, izvērtējot situācijas vairāku gadu griezumā, apskatot piesārņojuma izplatību situācijās, kad vēja gada vidējais vēja ātrums ir ≤1,5 m/s. Veicot modelēšanas rezultātu analīzi nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos, tika secināts, ka paaugstinātas gaisa piesārņojošo vielu stundu koncentrācijas būs konstatējamās tikai tiešā piesārņojošo vielu emisijas avotu tuvumā (ņemot vērā to, ka Darbības vietu ieskauj mežs, vēja erozijas ietekme tiek mazināta). Atbilstoši LVĢMC vērtējumam

iespējamība, ka konkrētie meteoroloģiskie apstākļi iestāsies atkārtoti, ir gandrīz neiespējama.

6.4.3.9. Ar Paredzētās darbības īstenošanu būs tieši saistīta arī Ceha darbības jaudas palielināšanās, jo no Ziņojuma izriet, ka kopējais iegūtās kūdras apjoms (gada griezumā) palielināsies. Ceham tuvākās viensētas “*Silpurenes*”, “*Lutināni*” un “*Purvāji*” atrodas salīdzinoši nelielā attālumā, un Birojā saņemtais fiziskas personas 2018. gada 23. maija iesniegums (Biroja ienākošā dokumenta reģistrācijas Nr. 5-01/894) norāda, ka darbības Cehā un kūdras transportēšana rada jūtamas ietekmes. Ievērojot minēto, Ziņojumā vērtēts, vai ar Paredzēto darbību nav sagaidāmas tādas ietekmes, kas rada normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegumus. No Ziņojuma izriet, ka paaugstināta sausuma, kā arī vēja brāzmu ietekmē, teritorijās ārpus Ceha var izplatīties cietās daļiņas un veidoties paaugstināts putekļu daudzums. Lai arī novērtēts, ka normatīvajos aktos noteikto gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumi nav sagaidāmi, Ziņojuma autori atzīst, ka ietekmes var radīt viensētu iedzīvotājiem diskomforta sajūtu, turklāt Birojs norāda, ka nelabvēlīgos meteoroloģiskajos apstākļos un pie neatbilstošas ceļa kvalitātes piesārņojuma koncentrācijas var būt arī augstākas. Tādēļ ir pamatoti paredzēt Ziņojumā iestrādātos speciālos pasākumus gaisu piesārņojošo vielu samazināšanai Cehā (ierobežojumi attiecībā uz kūdras krautņu lielumu, prasības to mitrināšanai, pārkraušanas procesu laukumā pārtraukšana pie pastiprinātām vēja brāzmām, arī laukumu un piebraucamo ceļu mitrināšana). Birojs secina, ka Ziņojumā šie pasākumi jau iestrādāti kā plānotie pasākumi ietekmes samazināšanai vai novēršanai (Ziņojuma 6.2.2. tabula). Tāpat Ierosinātājai jānodrošina piebraucamā ceļa laistīšana vai apstrāde ar līdzekli, kas mazina putēšanu.

6.4.3.10. Lai novērtētu SEG emisiju vērtības, kas radīsies no kūdras ieguves procesiem Paredzētās darbības teritorijā, un prognozētu to samazinājumu, īstenojot plānoto zemes rekultivācijas veidu, Ziņojumā veikts SEG emisiju novērtējums (Ziņojuma 11. pielikums). SEG emisiju aprēķinā ietverta līdzšinējā un plānotā kūdras ieguves teritorija un aprēķinos izmantota nacionālajā SEG inventarizācijas ziņojumā pielietotā metode (atbilst Starpvalstu klimata izmaiņu padomes vadlīniju (*Hiraishi et al., 2013*) emisiju faktoriem platībās ar nabadzīgu augsni (augstajiem purviem raksturīga oglekļa un slāpekļa attiecība)). Aprēķinos pieņemts, ka kūdras ieguvei veic līdz minerālaugsnei, saglabājot vidēji 30 cm biezu kūdras slāni. Oglekļa uzkrājuma izmaiņas pēc ieguves pārtraukšanas, veicot platības renaturalizāciju, novērtētas purviem raksturīgajās oglekļa krātuvēs (zemsedzē un augsnē). SEG emisijas no augsnes vērtētas atbilstoši metodikai, kas pielietojama renaturalizētās platībās ar nabadzīgu augsni (augstajiem purviem raksturīga oglekļa un slāpekļa attiecība). Aprēķins veikts kopumā 200 gadus ilgam periodam, tajā skaitā pieņemot, ka kūdras ieguve tiek veikta ~ 50 gadus. Secināts, ka pēc renaturalizācijas SEG emisijas no augsnes samazināsies, tomēr platība vēl arvien būs neto SEG emisiju avots (pateicoties pieaugošajām CH₄ emisijām, veidojoties anaerobiem apstākļiem augsnes virskārtā, ko oglekļa uzkrāšanās dzīvajā biomasā nekompensēs). Vērtējumā pieņemts, ka platības tiks appludinātas pakāpeniski, kas ļauj samazināt SEG emisiju apjomu kūdras ieguves laikā par ~ 2,3%. Novērtēts, ka atbilstoši spēkā esošajam klimata politikas ietvaram ar Paredzēto darbību vidējās SEG emisijas no augsnes kūdras laukos (to ekspluatācijas laikā) palielināsies par 0,02% no prognozētajām SEG emisijām mitrāju apsaimniekošanas nozarē. Šāda ietekme pret attiecīgajai nozarei noteiktajiem mērķiem (Latvijas valsts saistību izpildi 2021-2030. gados) novērtēta kā nebūtiska.

6.4.3.11. Izvērtējot Ziņojumā ietvertu informāciju un sniegto vērtējumu par Ierosinātās līdzšinējo un Paredzēto darbību Atradrnē un to ietekmi uz gaisa kvalitāti, Birojs pievienojas Ziņojuma autoru izdarītajiem secinājumiem, ka ar paredzētajiem pasākumiem ietekmes mazināšanai vides kvalitātes robežlielumi cilvēka veselības

aizsardzībai ārpus darba vides normālos darba apstākļos netiks pārsniegti. Tomēr Birojs vērš uzmanību, ka modelēšanas rezultātu salīdzinājums ar gaisa kvalitātes normatīviem ārpus darba vides, parāda, ka daļiņām PM_{10} aprēķinātā maksimālā summārā piesārņojuma koncentrācija ārpus darba vides attiecībā pret gaisa kvalitātes normatīvu var sasniegt pat 97,6 % no diennaktij noteiktā un 71,4 % no gadam noteiktā robežlieluma, savukārt daļiņām $PM_{2,5}$ – 72,9 % no gadam noteiktā robežlieluma. Tas nozīmē, ka atsevišķos gadījumos, paaugstināta sausuma, kā arī vēja brāzmu ietekmē, var veidoties paaugstināta putekļainība, kas savlaicīgi jānovērš. Birojs uzskata, ka, ievērojot paredzēto kūdras ieguves teritorijas rekultivāciju, ko plānots uzsākt jau līdz 2023. gadam, Ierosinātāja iespējami samazinās potenciālās SEG emisijas no izstrādātajiem kūdras laukiem. **Lemjot par nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs norāda, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Tajā pašā laikā Birojs, izvērtējis situāciju, uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu (lai Paredzētās darbības rezultātā mazinātu frēzkūdras putekļu izplatību no pārkraušanas procesiem kūdras uzglabāšanas laukumā, Ceha teritorijā) papildus izvirzāmi šādi nosacījumi:**

- a) Ceha teritorijā jānodrošina, ka pie nepieciešamības tiek veikta pārstrādājamās frēzkūdras kaudžu mitrināšana. Lai mazinātu iespējamu vēja erozijas ietekmi, ierobežojams arī vienlaicīgi uzglabājamās frēzkūdras apjoms kūdras uzglabāšanas laukumā (iestājoties sausiem meteoroloģiskiem laika apstākļiem, neuzglabāt par 2000 m³ lielāku apjomu, kas Ziņojumā atbilstoši norādīts kā plānotais pasākums ietekmes samazināšanai vai novēršanai).
- b) Laikā, kad veidojas R, A un DA virziena vēja brāzmas, Cehā jāsamazina frēzkūdras pārkraušanas procesi kūdras uzglabāšanas laukuma teritorijā, piemēram, veicot pārstrādājamās kūdras piegādi uz Ceha slēgtajiem uzglabāšanas boksiem.
- c) Kūdras transportēšanai izmantojamas tehnikas vienības ar noslēgtām kravas tilpnēm.

Atbilstoši Ziņojumā vērtētajam, Birojs rekomendē arī tādu inženiertehnisko pasākumu veikšanu, kā kūdras uzglabāšanas boksu izveide ar ārējās sienas augstumu vismaz 5 m, kā arī koku stādījumu ierīkošanu joslā starp tuvāko dzīvojamo viensētu teritorijām un Ceha teritoriju.

6.4.4. Troksnis un tā izplatība, tostarp no transportēšanas.

- 6.4.4.1. Kūdras ieguve un ar to saistītās darbības rada troksni, kas, atkarībā no pieguļošo teritoriju izmantošanas, var būt traucējošs un atstāt ietekmi uz Darbības vietas tuvumā esošiem objektiem un teritorijām, kas ir jutīgi pret troksni, tajā skaitā cilvēku uzturēšanās vietas, dzīvojamās mājas, sabiedriskas nozīmes objekti u.c. Trokšņa izplatības novērtējums ir veikts, ņemot vērā jau esošo kūdras ieguvī Atradnē un Paredzēto darbību.
- 6.4.4.2. Galvenie trokšņa rašanās avoti, kas saistās ar Paredzēto darbību, saistīti ar kūdras ieguves teritorijas sagatavošanu, ar kūdras ieguves procesiem, tās transportēšanu kūdras ieguves teritorijas iekšienē un uz Cehu, kā arī no darbībām pie Ceha. Ziņojumā sniegta informācija par iegūtās kūdras transportēšanas maršrutu un tā izvietojumu, esošo un plānoto satiksmes intensitāti uz reģionālajiem autoceļiem Ceha tuvumā, kā arī sniegts vērtējums par satiksmes intensitātes palielināšanās ietekmi.

- 6.4.4.3. Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr.16 "*Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*" (turpmāk – Trokšņa noteikumi) 1. pielikuma 1.2. punktam, novērtējot trokšņa rādītājus, ņem vērā, ka dienas ilgums ir 12 stundas, vakara – 4 stundas, nakts – 8 stundas. Diena ir no plkst. 7.00 līdz 19.00, vakars – no plkst. 19.00 līdz 23.00, nakts – no plkst. 23.00 līdz 7.00, bet gads ir uz skaņas emisiju attiecināms meteoroloģisko apstākļu ziņā vidējs gads. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai kūdras lauku sagatavošanas darbi ir paredzami periodā, kad netiek veikta aktīva kūdras ieguve, līdz ar to kūdras lauku sagatavošanas gaitā radītais troksnis nesummēties ar kūdras ieguves gaitā radīto troksni. Savukārt kūdras ieguvī plānots veikt laikā no maija līdz septembrim. Paredzams, ka kūdras ieguves process tiks veikts gan dienas, gan vakara laikā no 10:00 līdz 21:00, ieguves laiks un dienā nostrādāto stundu skaits atkarīgs no laikapstākļiem. Savukārt paredzamais izstrādātās kūdras transportēšanas laiks ir dienas periodā laikā no 8:00 – 17:00. Atbilstoši Trokšņa noteikumu 1. pielikuma 1.2. punktam, – Paredzētā darbība (kūdras ieguve un transports) plānota periodā, kas kvalificējas kā diena un vakars (t.i. – nakts periodā troksnis, kas saistīts ar Paredzēto darbību, netiks radīts), kad individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijās trokšņa A-izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis (L_{diena} un L_{vakars}) nedrīkst pārsniegt attiecīgi 55dB(A) un 50 dB(A).
- 6.4.4.4. Vērtējot Paredzētās darbības radītā trokšņa ietekmes, Ziņojumā novērtēti trīs Atradnes ekspluatācijas iespējamie scenāriji (alternatīvas): – ja Paredzētā darbība netiek īstenota (kūdras izstrādes teritorija netiek paplašināta, un tiek izmantoti tikai esošie ieguves lauki līdz to ekspluatācijas beigām); – ja Paredzētā darbība tiek īstenota, un visos ieguves laukos tiek iegūta frēzkūdra; – ja Paredzētā darbība tiek īstenota, un Atradnē tiek iegūta gan frēzkūdra, gan grieztā kūdra. Lai novērtētu kūdras ieguves radīto trokšņa ietekmi, aprēķiniem izmantota informācija par maksimālo viena gada kūdras ieguves apjomu (atkarībā no vērtētā scenārija). Lai novērtētu trokšņa emisiju līmeni, Ziņojumā definēts iesaistītās tehnikas vienību darba laiks un skaņas jauda. Pamatojoties uz veikto aprēķinu rezultātiem, noteikts, ka 1. scenārija gadījumā nozīmīgāko trokšņa piesārņojumu radīs kūdras ieguves un kūdras transportēšanas procesi laika posmā no 2016.–2018. gadam; 2. scenārija gadījumā – laika posmā no 2025. – 2028.gadam, bet 3. scenārija gadījumā laika posmā no 2025.–2028.gadam (šajos periodos prognozēta nelabvēlīgākā situācija).
- 6.4.4.5. Ziņojumā novērtēts, ka Atradnes tuvumā atrodas trīs vietējas nozīmes valsts autoceļi, kuri trokšņa novērtējuma ietvaros vērtēti kā fona trokšņa avoti: autoceļš V460 *Tilža – Baltnava*, autoceļš V465 *Dambīši – Dukuļeva*, autoceļš V480 *Ausala – Brieksīne*. Informācija par trokšņa piesārņojuma avotiem, kas rodas no valsts autoceļiem, iegūta no VAS "*Latvijas Valsts ceļi*" publikotās informācijas par satiksmes intensitātes sadalījumu diennakts griezumā satiksmes uzskaites punktos. Trokšņa rādītāju novērtēšanai un modelēšanai izmantota *Wölfel Meßsystem Software GmbH+Co K.G* izstrādātā trokšņa prognozēšanas un kartēšanas programmatūra *IMMI 2016* (Licences numurs S72/317). Ar *IMMI 2016* programmu iespējams aprēķināt trokšņa rādītājus atbilstoši vides trokšņa novērtēšanas metodēm, kuras noteiktas Trokšņa noteikumos. Kūdras izstrādes procesā radītā trokšņa novērtēšana veikta atbilstoši metodei, kas ir paredzēta rūpnieciskās darbības radītā trokšņa novērtēšanai un atbilst standartam LVS ISO 9613-2:20041. Autotransporta radītais troksnis novērtēts, izmantojot Francijā izstrādāto aprēķina metodi "*NMPB-Routes-96 (SETRA-CERT ULCPC-CSTB)*".
- 6.4.4.6. Ņemot vērā, ka Paredzēto darbību ir plānots veikt dienas un vakara laikā, aprēķinot kopējo trokšņa ietekmes līmeni, vērtēti vides trokšņa rādītāji L_{diena} un L_{vakars} , kas raksturo dienas un vakara laikā radīto diskomfortu (A-izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis (dB(A)), kas norādīts standartā LVS ISO 1996:2:2008 "*Akustika. Vides*

trokšņa raksturošana, mērīšana un novērtēšana. 2.daļa: Vides trokšņa līmeņu noteikšana”.

- 6.4.4.7. Novērtējot esošo situāciju (bez Ierosinātās darbības), secināts, ka Darbības vietas tuvumā (~ 10 viensētu teritorijās, kas atrodas autoceļu tuvumā) fona trokšņa līmenis, kas sasniedz vides trokšņa robežlielumus vakara un nakts stundās, ir konstatēts viensētā “Ošukalns” (52 dB(A) L_{diena} , tomēr 50 dB(A) L_{vakars} un 45 dB(A) L_{nakts}). Trokšņa noteikumos noteikto vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi viensētu teritorijās Darbības vietas vai Ceha tuvumā nav konstatēti.
- 6.4.4.8. Vērtējot trokšņa ietekmes (no kūdras ieguves procesiem esošajās un plānotajās teritorijās) dzīvojamās apbūves teritorijās, kurās piemērojami trokšņu robežlielumi, secināms, ka lielākā daļa no ieguves laukiem atrodas no tām salīdzinoši atstātos, turklāt Darbības vietu no apkārtējām teritorijām ieskauj mežu teritorijas. Ziņojumā novērtēts, ka ieguves laukiem tuvākajās teritorijās, kurās piemērojami trokšņu robežlielumi – viensētās “Purvāji” – 210 m un “Silpurenes” – 400 m, būtiskas izmaiņas (salīdzinājumā ar līdzšinējo situāciju) nav sagaidāmas. Vērtējot summārās trokšņa ietekmes pie nelabvēlīgākās situācijas secināts, ka summārais trokšņa līmeņa pieaugums sagaidāms viensētas „Purvāji” teritorijā (1.scenārijs – pieaugums prognozēts no 37 dB (A) līdz 39 dB (A) dienas periodā, 2. un 3. scenārijā – no 37 dB (A) līdz 42 dB (A) dienas periodā, vakara periodā visos scenārijos prognozēts pieaugums no 35 dB (A) līdz 36 dB (A)), viensētu “Silpurenes” un “Ošukalns” teritorijā summārais trokšņa pieaugums nav prognozēts, (viensētā “Ošukalns” saglabājoties 52 dB (A) dienas periodā un 50 dB (A) vakara periodā), viensētu “Kalnzemes” un “Lapsas” teritorijās prognozētais pieaugums nepārsniegs 32 dB (A) dienas periodā, līdz ar to tas nesasnies un nepārsniegs vides trokšņa robežlielumus. Pieaugums dienas periodā skaidrojams ar Paredzētās darbības laikā veikto kūdras transportēšanu no Atradnes uz Cehu.
- 6.4.4.9. Ziņojumā vērtētais Paredzētās darbības gaitā iegūtās kūdras transportēšanas maršruts ārpus Atradnes teritorijas sakrīt ar līdzšinējo transportēšanas maršrutu pa vēsturiski izbūvēto Atradnes pievadceļu no pašlaik ekspluatācijā esošā lauka. Kūdras transportēšanas maršruts no atradnes līdz Ceham virzās uz D no Atradnes pa mežainu teritoriju, neskarot publiskas nozīmes (valsts un pašvaldību) transporta infrastruktūras objektus. Kūdras transportēšanas posms no Atradnes līdz Ceham ir 800 m garš. Šim transportēšanas ceļam ir grants segums, un tā tuvumā atrodas divas dzīvojamās viensētas “Silpurenes” – 150 m un “Purvāji” – 60 m. Ziņojumā, balstoties uz prognozētajiem aprēķiniem par plānoto izstrādes apjomu un ievērojot kūdras transportēšanai paredzēto transporta ietilpību, aprēķināts, ka gada laikā, ņemot vērā gan esošo, gan Paredzēto darbību, paredzēts veikt līdz 3977 reisiem gadā jeb 7954 reisu turp – atpakaļ, izmantojot divas traktortehnikas vienības, kuras tiek izmantotas arī kūdras ieguvē, kuru pārvietošanās ātrums transportēšanas maršrutā nepārsniegs 10 km/h. Salīdzinājumā ar esošo situāciju (4-5 reisi darba dienā), prognozējamais transportēšanas reisu pieaugums būs līdz 14 – 15 transportēšanas reisiem darba dienā.
- 6.4.4.10. Ziņojumā vērtēts arī prognozējamais trokšņa līmeņa piesārņojums un tā ietekme uz tuvākajām viensētām, kas radīsies no gatavās produkcijas transportēšanas no Ceha uz realizācijas vietām. Cehs atrodas pie vietējās nozīmes autoceļa V460 Tilža – Baltinava, un saražotās gatavās produkcijas transports notiek pa šo autoceļu abos virzienos. Papildus jau esošajai transporta plūsmai gatavās produkcijas transportēšanai ietvertas 14 transporta vienības, kuru virzības sadalījums apdzīvoto vietu virzienos ir 40% Tilžas virzienā un 60% virzienā uz Baltinavu. Īstenojot Paredzēto darbību, maksimālais kūdras ieguves apjoms kūdras ieguves laukos, laika posmā no 2025.-2042. gadam, kad tiks sasniegts maksimums kūdras ieguvē, prognozēts ~ 270 tūkst. m³ gadā. Ir aprēķināts, ka transporta intensitāte kūdras ieguves maksimuma laika posmam palielināsies par 1500

reisiem gadā, jeb 4,1 reisu diennaktī. Veicot summāro trokšņa novērtējumu (fona trokšņa līmenis kopā ar ietekmēm no kūdras ieguves procesiem, no transportēšanas uz Cehu, kā arī tālāk no Ceha realizācijai) – nevienā no vērtētajām dzīvojamām teritorijām trokšņa līmenis ar Paredzēto darbību netiek prognozēts tāds, kas pārsniedz normatīvajos aktos noteiktos robežlielumus. Viensētā “Ošukalns” augstākais summārais trokšņa līmenis novērtēts 52 dB(A) $L_{\text{diēna}}$ un 50 dB(A) L_{vakars} , kas ir līdzvērtīgs vides trokšņa līmenim esošajai (fona) situācijai. Tas skaidrojams ar to, ka minētā viensēta atrodas vietējās nozīmes valsts autoceļa V460 tuvumā, kur jau šobrīd ir novērojams paaugstināts trokšņa līmenis. Ziņojumā novērtēts, ka Paredzētā darbība esošo situāciju neizmainīs un nepasliktinās.

6.4.4.11. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbības realizācija atbilstoši Ziņojumā novērtētajam neradīs trokšņa robežlielumu pārsniegumus un tās radītais troksnis būtiski nepalielinās līdzšinējo trokšņa ietekmi, Paredzētās darbības realizācija nebūtu ierobežojama. Tomēr gadījumā, ja, uzsākot Paredzēto darbību, tiek saņemtas iedzīvotāju sūdzības par radīto troksni, ieteicams uz šādu sūdzību pamata veikt vides trokšņa mērījumus, lai konstatētu sūdzības pamatotību un identificētu iespējamās trokšņa rašanās cēloņus. Tas saistīts arī to, ka (atkarībā no pieprasījuma un sezonas) autotransporta plūsma var būt mainīga. Tāpat Ziņojumā nav papildus ievērtēts iespējams trokšņa pieaugums no citiem saistītajiem procesiem Cehā (kura darbības jauda palielināsies, ja pieaugs kūdras ieguves apjomi). Līdz ar to, Birojs uzskata, ka argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā dzīvojamo māju teritorijās un pie Ceha trokšņa ietekmei visvairāk pakļautajām fasādēm var būt nepieciešams veikt mērījumus Trokšņa noteikumu paredzētajā kārtībā un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par troksni ierobežojošu pasākumu nepieciešamību.

6.4.4.12. Atbilstoši Eksperta atzinumam paredzētās darbības trokšņa ietekme būtiski neietekmēs īpaši aizsargājamo putnu sugas Darbības vietas apkārtnē. Izvērstāks Paredzētās darbības ietekmes novērtējums uz īpaši aizsargājamo putnu populācijām apskatīts un izvērtēts Ziņojumā un šī Biroja atzinuma 6.4.2. nodaļā.

6.4.4.13. Tādējādi, izvērtējot esošās un Paredzētās darbības radītā trokšņa novērtējumu, Birojs vispārēji pievienojas Ziņojuma autoru prognozēm, ka Paredzētā darbība (kūdras ieguves process) pati par sevi nav priekšnosacījums Trokšņa noteikumu 2. pielikumā paredzēto robežvērtību pārsniegumam, tādēļ Paredzētās darbības radītā trokšņa ietekme uz tuvējo dzīvojamo māju teritorijām uzskatāma kā neliela un nebūtiska. Arī novērtējot summāro sagaidāmo trokšņa līmeni, secināms, ka Darbības vietai tuvumā esošajās apbūves teritorijās nav sagaidāmas būtiskas trokšņa līmeņa izmaiņas. **Ņemot vērā visu iepriekš minēto un izvērtējot Ziņojumā sniegto informāciju, Birojs norāda, ka nav pamata Paredzētās darbības nepieļaušanai trokšņa robežvērtību pārsnieguma aspektā. Lemjot par obligāto nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs ņem vērā, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā trokšņa līmeņa normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Tajā pat laikā Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu darbu veikšanai ir izvirzāmi nosacījumi ar kādiem tā īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Tā kā Ziņojumā šāds risinājums nav vērtēts, bez atbilstīga ietekmes novērtējuma nav pieļaujama vienlaicīga dzīvojamo teritoriju tuvumā esošu kūdras lauku sagatavošana un kūdras ieguve. Ar Paredzēto darbību saistītās darbības, tajā skaitā kūdras lauku sagatavošana izstrādei, kūdras ieguve, pielietojot kādu no Ziņojumā vērtētajām tehnoloģiju alternatīvām, pieļaujams veikt tikai darba dienās, dienas un vakara laikā, kas atbilstoši Trokšņa

noteikumiem kvalificējas kā trokšņa rādītājs Ldiena un Lvakars laika posmā no 7:00 – 23:00. Šādi darba organizācijas nosacījumi un paredzētie risinājumi ir jāiekļauj derīgo izrakstu ieguves projektā un Ierosinātajai jānodrošina to ievērošanu.

- b) Tā kā nav vērtēta iespējamā ietekme transportēšanai, ja tā tiktu veikta arī ārpus novērtētajiem dienas un vakara periodiem, Paredzētā darbība nodrošināma, ievērojot Ziņojumā vērtētos transportēšanas laikus.
- c) Visām Paredzētās darbības realizācijai paredzētajām tehnoloģiskajām iekārtām jāatbilst Ministru kabineta 2002. gada 23.aprīļa noteikumos Nr.163 *“Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām”* noteiktajām prasībām.
- d) Pamatotu sūdzību gadījumā dzīvojamo māju teritorijās un pie Paredzētās darbības trokšņa ietekmei visvairāk pakļautajām fasādēm veicami mērījumi Trokšņa noteikumu paredzētajā kārtībā un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par troksni ierobežojošu pasākumu nepieciešamību. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami Pārvaldē un pašvaldībā, bet trokšņa pārsnieguma gadījumā arī pasākumu plāns, ar kuriem tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.

Rezumējoši Birojs secina, ka Ierosinātajā ir izvērtējusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai, kā arī identificējusi un novērtējusi sagaidāmās ietekmes vairākos aspektos, tajā skaitā – uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, ietekmi uz ūdeņu kvalitāti, augsnes struktūras un mitruma izmaiņām, mūsdienu ģeoloģisko procesu attīstību, ietekmes uz bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamām dabas vērtībām un ainavu, plānotajiem rekultivācijas pasākumiem, ietekmes uz gaisa kvalitāti un troksni. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz dažādiem vides aspektiem, izvērtētas divas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas – frēzkūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmienu un kūdras ieguve kombinējot frēzēšanas paņēmienu ar kūdras griešanas paņēmienu. Lai arī Ziņojumā norādīts, ka primārais kūdras ieguves veids Paredzētās darbības gaitā ir kombinētā kūdras ieguve, novērtējuma rezultātā secināts, ka arī pielietojot frēzēšanas paņēmienu, nav konstatēti tādi izslēdzošie faktori, kas nepieļautu vajadzības gadījumā Ierosinātajai Lutinānu purva izstrādē pielietot tikai frēzēšanas tehnoloģiju.

Lēmumu par Paredzētās darbības realizācijas pieļaujamību pieņem Novērtējuma likuma 21. panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama (Novērtējuma likuma 22. panta divi prim daļa).

Direktors

A. Lukšēvics

2018. gada 28. decembrī

